

RUBJERG KNUDE

PROGRAMMERINGSGRUNDLAG FOR VELKOMST- OG FORMIDLINGSCENTER

EN ROBUST OG LANDSKABSINTEGRERET RAMME FOR FREMTIDENS BESØGSOPLEVELSE

HJØRRING KOMMUNE

INDHOLD

01	INDLEDNING	3
02	VISION	7
03	STEDET	10
04	MÅLGRUPPER OG BESØGSREJSEN	19
05	PROGRAMMERING	24
06	RUMPROGRAM	35
07	ØKONOMI OG DRIFT	50
08	KONKLUSION	55

Programmering af Velkomst- og formidlingscenter
ved Rubjerg Knude
1. udgave, 1. oplag 2026

Forsidefoto: Visit Denmark
Layout: NIRAS

Rådgiver: NIRAS
Juni 2026

01 INDLEDNING

Et landskabstilpasset velkomst- og formidlingscenter ved Rubjerg Knude, som formidler områdets unikke natur- og kulturhistorie. Fokus er på stærke oplevelser i landskabet, minimal bebyggelse og bæredygtige løsninger, der styrker besøgsoplevelsen og områdets identitet og markerer Rubjerg Knude som strategisk bindeled mellem kystens destinationer og oplevelser

INDLEDNING

Rubjerg Knude er et af Danmarks mest markante krydsfelter mellem naturkræfter, kulturhistorie og menneskelig nysgerrighed. Her er landskabet ikke blot rammen om oplevelsen – landskabet er selve oplevelsen. Havet, vinden og sandet former kontinuerligt området og skaber et unikt og foranderligt landskab, hvor fortællingen om naturens dynamik og menneskets tilpasning til den udfolder sig med særlig styrke.

På dette særlige sted er ønsket at etablere et velkomst- og formidlingscenter, der styrker forståelsen af områdets natur- og kulturhistoriske værdier og gør fortællingen om Rubjerg Knude tilgængelig for et bredt publikum. Velkomst- og formidlingscentret skal fungere som den naturlige port til området og samtidig være en attraktion i sig selv – et sted, hvor besøgende kan orientere sig, opholde sig, lære og lade sig inspirere, før de bevæger sig videre ud i landskabet.

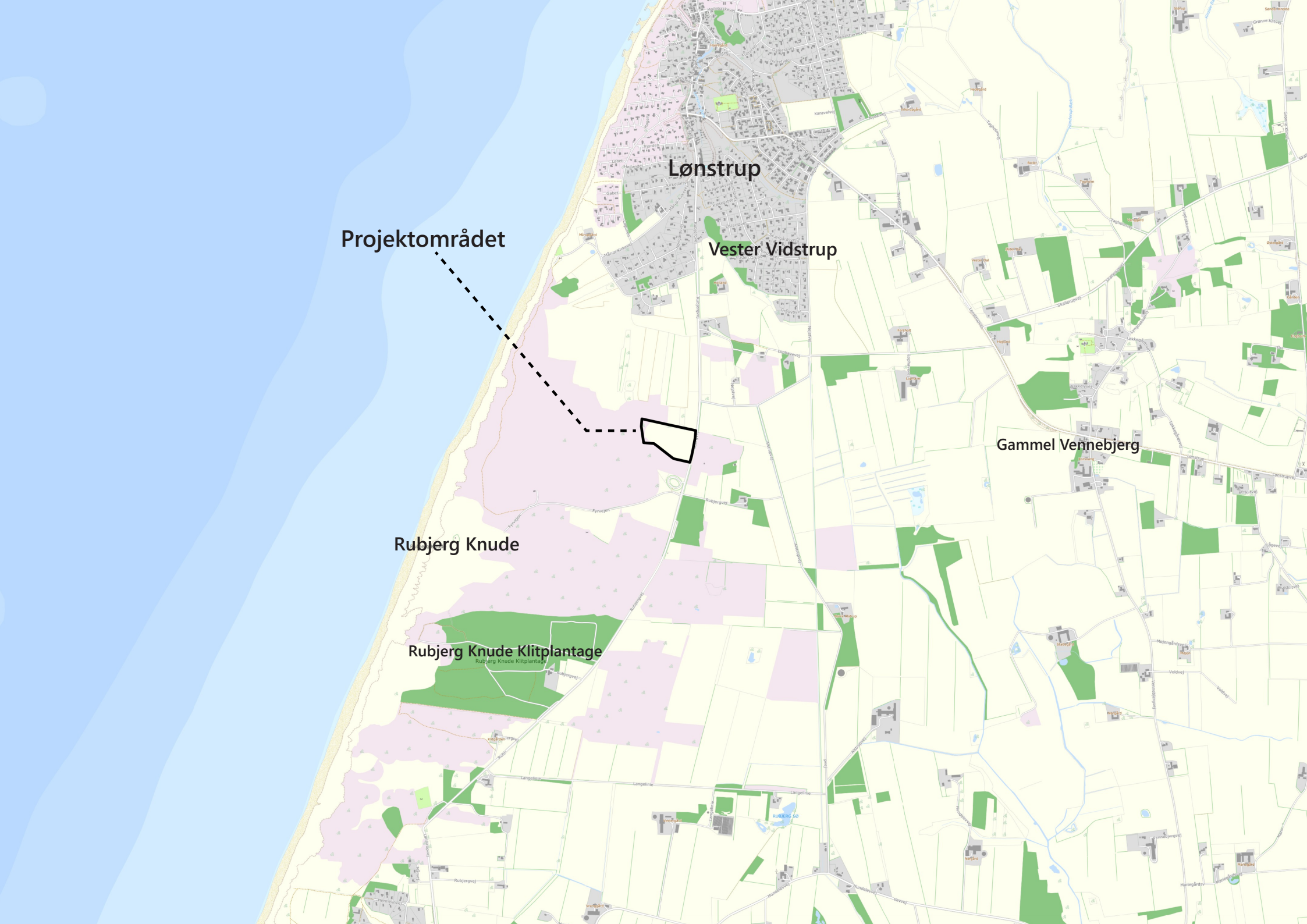
Faciliteterne skal understøtte en samlet besøgsoplevelse ved at forbedre modtagelsen af områdets mange gæster, skabe attraktive rammer for ophold og formidling samt styrke sammenhængen mellem Rubjerg Knude, Hærvejen og Lønstrup. Samtidig skal projektet bidrage til en bæredygtig udvikling af turismen på Vestkysten gennem løsninger, der tager afsæt i stedets særlige karakter og landskabelige kvaliteter.

Udviklingen af de fremtidige faciliteter bygger på en række strategiske principper. Landskabet er det primære styringsparameter for placering, skala og funktion, og nye anlæg skal tilpasses de eksisterende terrænformer og naturmæssige forhold. Formidling og ophold skal i videst muligt omfang ske gennem mødet med landskabet, udsigterne og de udendørs oplevelsesrum frem for gennem omfattende bygninger. Der arbejdes derfor ud fra princippet om mere oplevelse og mindre bygning.

Faciliteterne skal samtidig være fleksible og robuste, så de kan fungere på tværs af sæsoner og tilpasses de løbende forandringer, som kendetegner kystlandskabet. Ankomst, orientering, formidling, ophold og service skal opleves som et sammenhængende forløb, hvor de enkelte funktioner understøtter hinanden og skaber en helhedsoplevelse for den besøgende. Endelig skal drift og vedligehold tænkes ind fra begyndelsen, så løsningerne bliver enkle, økonomisk bæredygtige og langsigtet realiserbare.

Målet er at skabe et lavmælt, landskabstilpasset og oplevelsesrigt velkomst- og formidlingscenter, der forstærker stedets identitet og gør Rubjerg Knude til et endnu stærkere natur- og kulturhistorisk pejlemærke på Vestkysten.

Dokumentet udgør et samlet programmeringsgrundlag for det videre arbejde og skal kunne anvendes som afsæt for arkitektkonkurrence, fundraising samt politisk og administrativ stillingtagen til ambitionsniveau, funktioner, placering og økonomi.

Lønstrup
Projektområdet
Vester Vidstrup
Gammel Vennebjerg
Rubjerg Knude
Rubjerg Knude Klitplantage

02

VISION

'Visionen er, at et nyt velkomst- og formidlingscenter ved Rubjerg Knude igennem sin placering, arkitektur og funktionalitet kan blive et vartegn for hele vestkysten, skabe international opmærksomhed og bidrage til en positiv udvikling langs hele kysten.'

VISION

Et sammenhængende bindeled i Vestkystens oplevelsesstruktur

Rubjerg Knude rummer et potentiale, der rækker ud over rollen som lokal attraktion. Stedet er allerede et af Danmarks mest besøgte og ikoniske kystlandskaber og indgår i fortællingen om Vestkysten som en international destination for natur- og kystoplevelser. Et nyt velkomst- og formidlingscenter skal derfor ikke alene understøtte de mange besøgende, men bidrage til at styrke områdets samlede position og værdiskabelse.

Velkomst- og formidlingscentret skal udvikles med afsæt i landskabets særlige kvaliteter og skabe en stærkere sammenhæng mellem natur, kulturhistorie, friluftsliv og lokale oplevelser. Ambitionen er at skabe rammer, der understøtter længere ophold, flere helårsbesøg og en tættere kobling mellem Rubjerg Knude, Lønstrup og Hærvejen.

Samtidig skal projektet demonstrere, hvordan høj oplevelsesværdi og internationale ambitioner kan forenes med respekt for et sårbart og foranderligt kystlandskab. Derfor skal kvalitet, robusthed og langsigtet drift tænkes sammen fra begyndelsen, så anlægget kan udvikle sig til en varig ressource for både besøgende, lokalsamfund og den samlede vestkyst.

STRATEGISK KOBLING TIL UDVIKLINGSPLANEN FOR VESTKYSTEN

Rubjerg Knude i den vestkystlige destinationsstruktur
I den fælles udviklingsplan for Vestkysten arbejdes der med en samlet destinationsforståelse, hvor hele kyststrækningen udvikles som én sammenhængende turismedestination på tværs af kommuner og regioner. Målet er at skabe en stærkere sammenhæng mellem naturattraktioner, kystbyer og oplevelsespunkter, så den besøgende guides langs kysten som et samlet forløb frem for enkeltstående destinationer.

Som en del af denne strategi er der udpeget en række "stærke feriesteder", der fungerer som centrale ankerpunkter i vestkystens oplevelsesstruktur. Disse steder skal udvikles med høj kvalitet, tydelig identitet og stærk kobling til både naturen og de omkringliggende destinationer.

Vestkystens Udviklingsplan understøtter samtidig et fokus på sammenhæng og bevægelse på tværs af destinationer, hvor wayfinding, forbindelser og oplevelsesstrømme skal gøre det lettere for gæster at bevæge sig mellem naturattraktioner, byer og kystlandskaber.

I denne sammenhæng indgår Rubjerg Knude som et markant naturpunkt i det nordjyske vestkystlandskab, hvor oplevelsen af landskabets dynamik og de nærliggende destinationer, som Lønstrup og øvrige kystbyer spiller sammen i en samlet besøgsstruktur. Projektområdet kan dermed forstås som et strategisk bindeled mellem større oplevelsesmål i regionen – snarere end som en isoleret attraktion.

FRA DESTINATION TIL FORLØB

Projektet tager afsæt i et overordnet hovedgreb, hvor besøget i Rubjerg Knude forstås som et sammenhængende forløb frem for en enkelt destination. Velkomst- og formidlingscentret er ikke målet i sig selv, men startpunktet for en samlet oplevelse, der forbinder ankomst, ophold og bevægelse ud i landskabet.

Oplevelsen begynder allerede ved ankomsten, hvor besøgende orienteres og introduceres til stedets landskab, fortællinger og muligheder. Herfra skal velkomst- og formidlingscentet skabe en tydelig og intuitiv overgang fra det organiserede ankomstområde til en mere åben og landskabelig oplevelse, hvor besøgende guides videre ud i terrænet.

Velkomst- og formidlingscentet skal aktivt understøtte bevægelsen videre mod Rubjerg Knude Fyr, Lønstrup og de omkringliggende stiforløb og vandreruter. Det skal fungere som et knudepunkt, der fordeler besøgende og samtidig giver overblik over de forskellige oplevelsesmuligheder i området.

Der arbejdes derfor med et klart forløb i besøgsoplevelsen, hvor ankomst, ophold og videre bevægelse er tæt koblet. Opholdet ved centret skal give mulighed for orientering, formidling og pauser, men samtidig motivere til at fortsætte ud i landskabet, hvor den primære oplevelse udfolder sig.

Hovedgrebet understøtter dermed en samlet besøgsrejse, hvor arkitektur, landskab og infrastruktur arbejder sammen om at skabe flow, retning og sammenhæng i oplevelsen af Rubjerg Knude.

03

STEDET

Stedet er et åbent kystlandskab præget af store terrænformer, hvor vind og hav konstant former klitter og kyster. Det fremstår råt og uforstyrret med få menneskelige spor og lange, frie horisonter.

STEDET

Områdets karakter og beskyttelseshensyn

 # Det helt særlige landskab omkring Rubjerg Knude vurderes som meget sårbart overfor ændringer, hvormed etablering af et velkomst- og formidlingscenter og indretning af området omkring dette, skal ske med stor varsomhed og respekt for omgivelserne.

LANDSKAB

Landskabet omkring Rubjerg Knude udgør et kystnært klit- og klintlandskab med meget høj landskabelig og geologisk værdi af både national og international betydning.

Landskabet er præget af store terrænformer, hvor stejle kystklinter kombineres med høje vandreklitter, hvilket skaber et dramatisk og dynamisk landskabsudtryk. Det geologiske grundlag består af glacialtektonisk opskudte ler- og sandlag, dannet under sidste istid, som i dag er blotlagt i de stejle klinter. Over klinten har vindens sandtransport skabt store aktive vandreklitter, der bevæger sig mod øst og kontinuerligt omformer landskabet, og er altdominerende i det rå landskab.

I randen af Knuden – tæt omkring projektområdet - har landskabet en karakteristisk småbakket formation, med mindre toppe, rygge og lavninger, der danner et ujævnt bakkelandskab. Dette er dannet ved, at et i forvejen kuperet randmoræne landskab fra sidste istid er blevet overlejret af flyvesand. Vinden har transporteret sand fra klinten og aflejret det ujævnt over terrænet, hvor det er blevet stabiliseret af vegetation og eksisterende forhøjninger. Resultatet er et karakteristisk landskab med tætte, små indlandsklitter, der ligger oven på et ældre istidsrelief.

Selve projektområdet har tidligere været dyrket mark, og fremstår derfor væsentlig mere fladt end omgivelserne, hvor naturens kræfter har skabt terrænet.

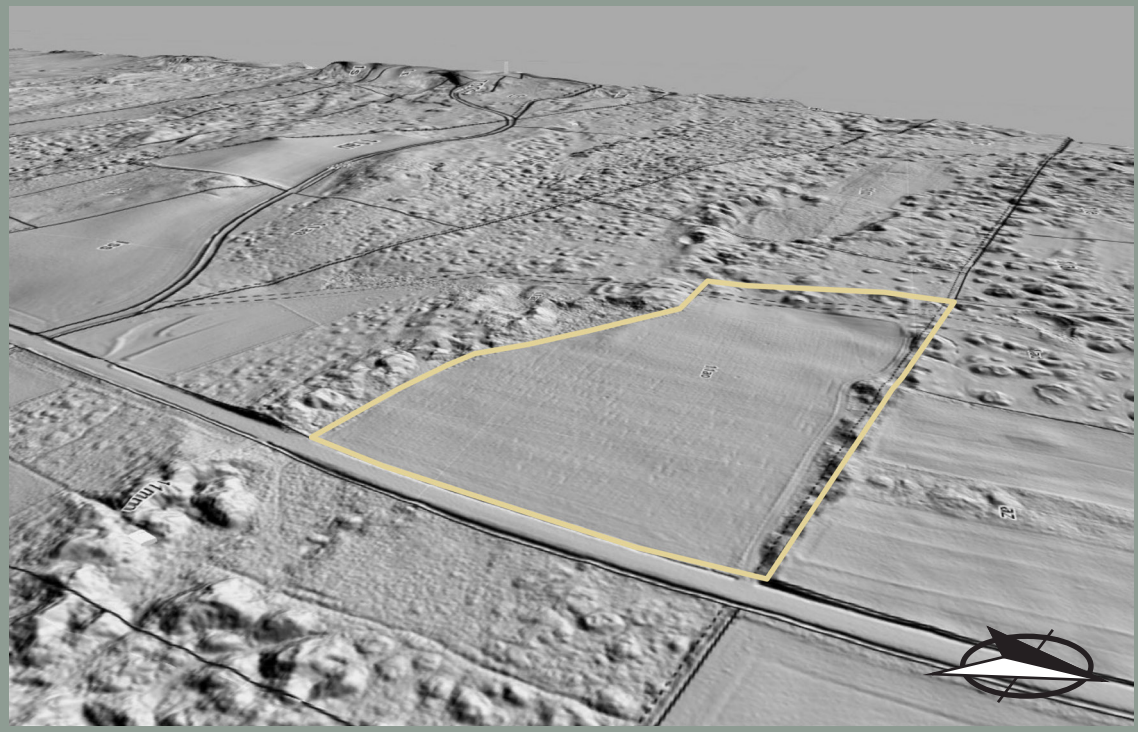
Visuelt er landskabet åbent, eksponeret og vidtstrakt, med lange kig såvel over havet som det bagvedliggende klitlandskab. Horisonten er ofte domineret af himmel og hav, hvilket giver landskabet en stor visuel skala og en oplevelse af råhed og uforudsigelighed.

Landskabet er overvejende uden intensiv arealanvendelse. Den menneskelige tilstedeværelse er begrænset til stier, besøgsfaciliteter og kulturhistoriske elementer – især Rubjerg Knude Fyr. Fyret repræsenterer et tydeligt, men enkeltstående kulturhistorisk element, der understreger landskabets skala og naturens dominans - frem for at svække den.

NATUR- OG PLANTELIV

Natur- og plantelivet omkring Rubjerg Knude er tæt knyttet til det åbne, vind- og havpåvirkede klit- og klintlandskab, hvor sandflugt, klitvandring og kysterosion skaber dynamiske og skiftende levesteder. Området er udpeget som Natura 2000-område (nr. 7 Rubjerg Knude og Lønstrup Klit) på grund af forekomsten af særligt beskyttede naturtyper, herunder kystklint, hvid klit, grå/grøn klit, havtornklit og kalkoverdrev.

Et centralt biologisk kendetegn er de omfattende havtornekrat, som udgør Danmarks største sammenhængende forekomst af denne naturtype og rummer vigtige levesteder for fugle og insekter. Den kalkholdige sandbund og de lysåbne forhold giver desuden grobund for en artsrig urteflora, herunder flere sjældne plantearter og orkidéer, især i tilknytning til Rubjerg Knude Klitplantage. Naturgrundlaget er sårbart og afhængigt af fortsat fri dynamik og begrænset menneskelig påvirkning.

Projektområdet er ovenfor markeret med gult.

På en terrænmodel over området ses tydeligt de små bakker skabt af istidslandskabets spor og vindens påvirkning.

Arealer der er eller har været opdyrket fremstår derimod flade i skærende kontrast til det urørte landskab.

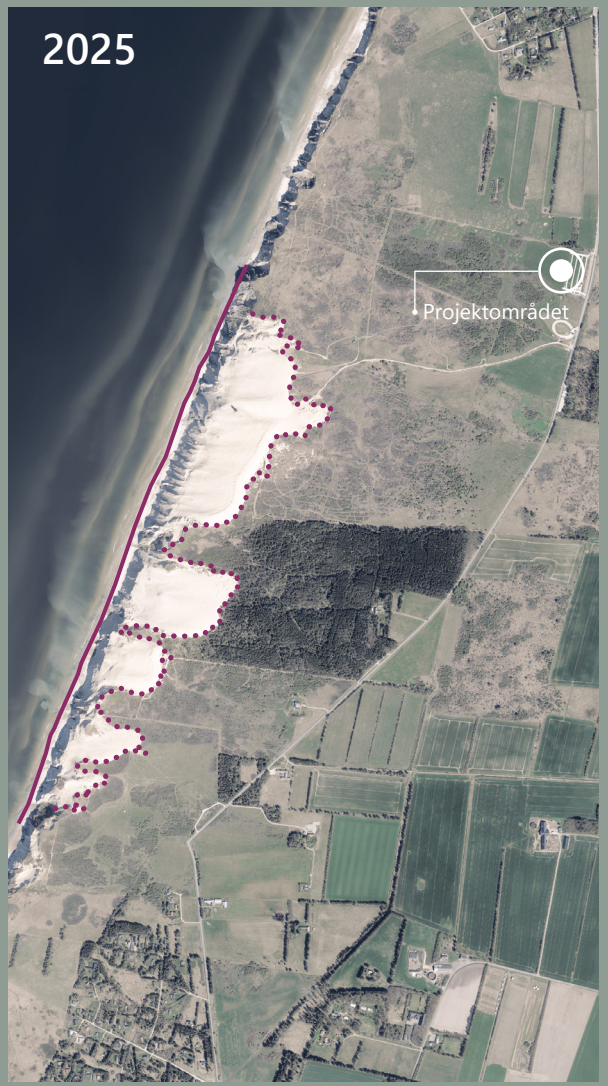

Sandets bevægelse

Rubjerg Knude er i evig forandring. Klitlandskabet har gennem tiden flyttet sig primært mod øst og sydøst, drevet af vestlige vinde, mens Vesterhavet samtidig har nedbrudt kysten fra vest.

PLAN- OG BESKYTTELSESFORHOLD

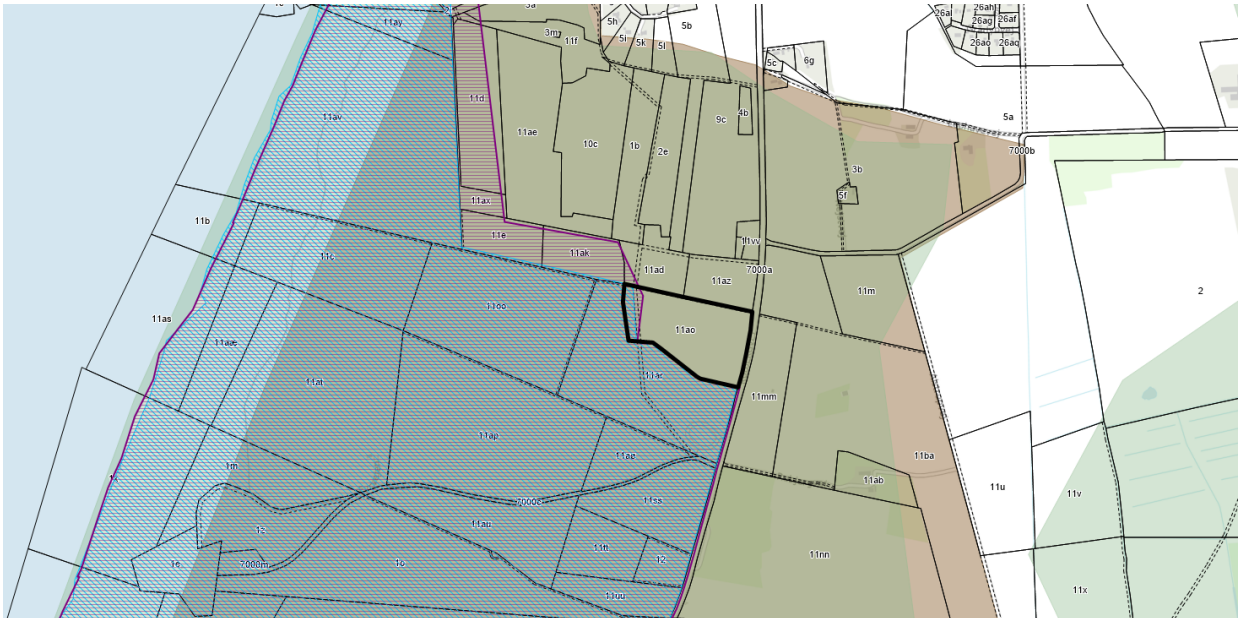
Store dele af området er omfattet af udpegninger, der skal sikre beskyttelse dyr- planteliv samt landskabs- og kulturhistoriske interesser.

+ Fredning for Rubjerg Knude
+ Natura 2000 område (Habitatområde)
+ Beskyttede naturtyper
+ Bevaringsværdigt landskab
+ Kulturhistorisk bevaringsværdi
+ Kystnærhedszone
+ Område med særlige naturbeskyttelsesinteresser
+ Skovbyggelinje
+ Specifik geologisk bevaringsværdi
+ Værdifulgt kulturmiljø
+ Økologisk forbindelse

De mange beskyttelseshensyn skal respekteres, og er et udtryk for, hvor sårbart et område vi befinder os i. Man kan derfor ikke forudsætte, at det eksempelvis er muligt at lave nye stier eller anden form for anlæg i nærområdet.

Inden for selve projektområdet, matr. nr. 11ao er den vestlige del af ejendommen omfattet af fredning og Natura 2000 område, og bør derfor friholdes for ændringer.

Området er desuden beliggende i landzone. Etablering af ny bebyggelse og anlæg kræver en landzonetilladelse efter planlovens § 35 eller vedtagelse af en lokalplan for området.

Bevaringsværdigt landskab
Geologiske bevaringsværdier
Natura 2000 område
Fredet område

På kortet ses nogle af de væsentlige beskyttelsesforhold i området

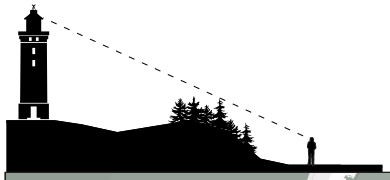

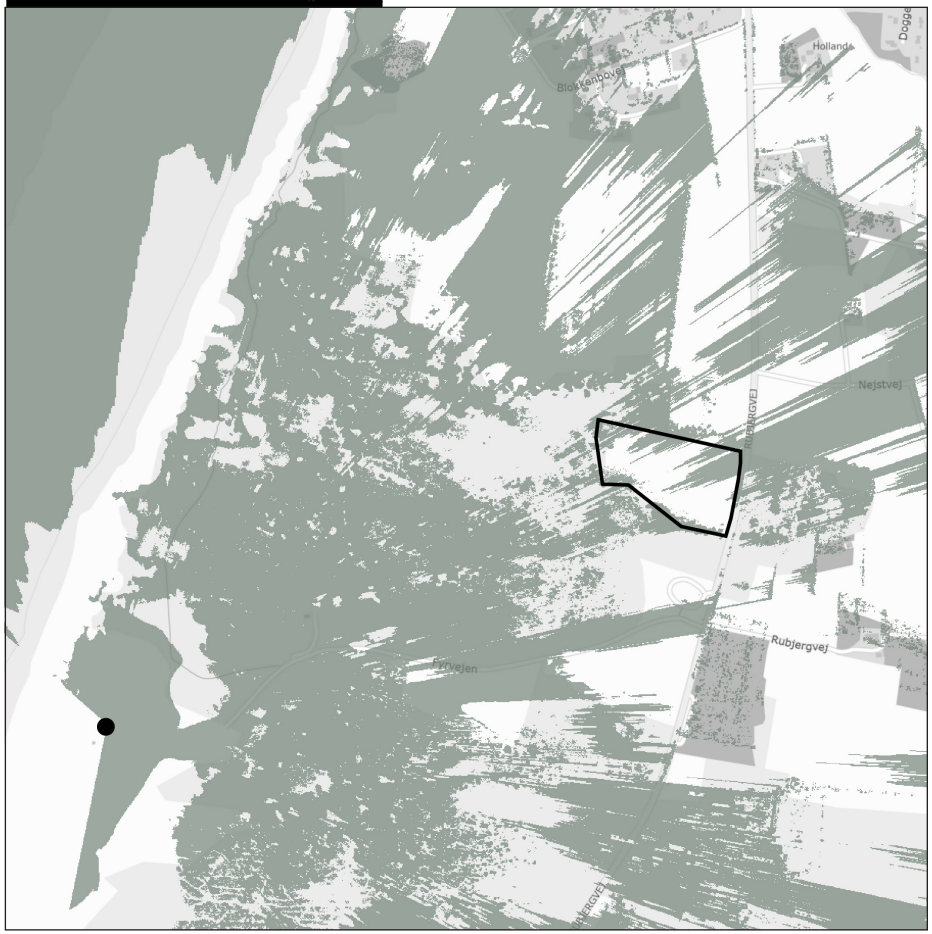

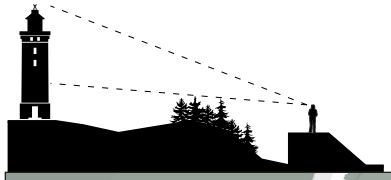

FYRETS SYNLIGHED

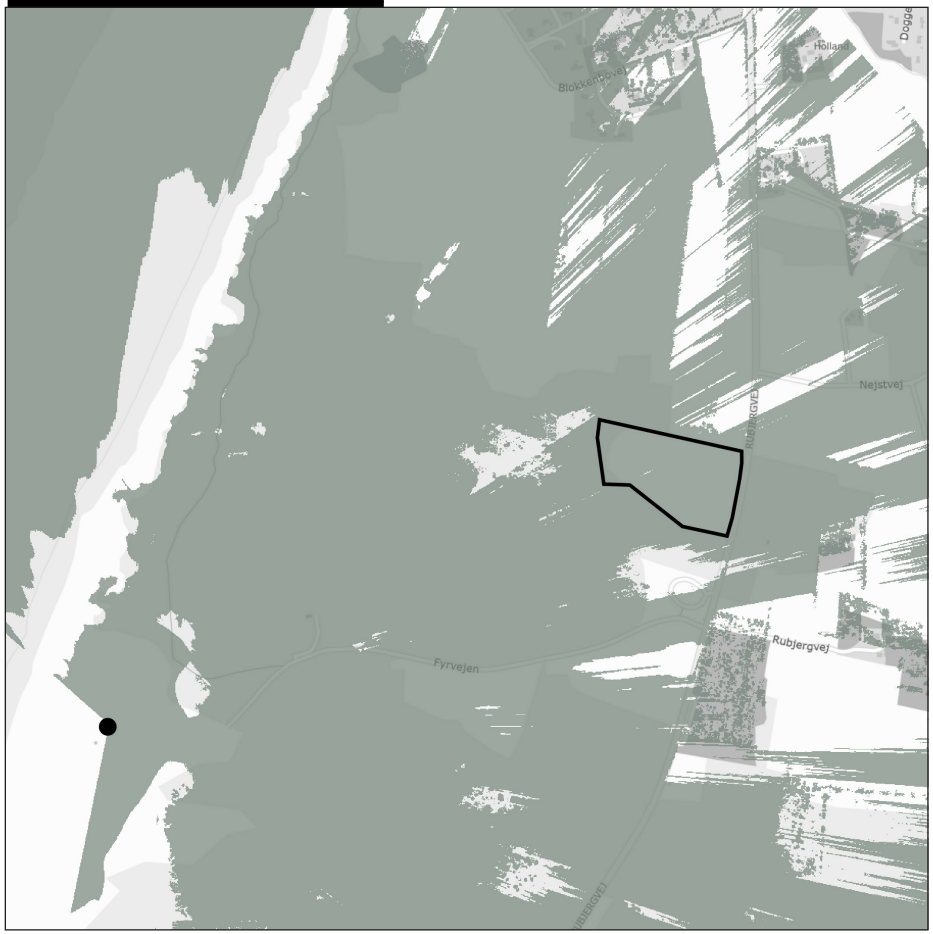

Fra øjenhøjde på 1,5 meter over terræn er den øverste del af tårnet (kote 85 DVR90 svarende til balkon og op) synligt fra enkelte dele af området.

Hvis man hæves 1 etager, og har øjenhøjde 5 meter over terræn er den øverste del af tårnet synligt fra hele projektområdet.

Med grøn farve er vist, hvorfra man kan se nord-øst siden af Rubjerg Fyr fra kote 85 DVR90 og op målt fra øjenhøjde på 1,5 m over terræn på venstre kort og 5 m på højre kort.

TRAFIKALE FORHOLD

Sikker, smidig adgang og en tydelig ankomst, hvor funktion og oplevelse integreres

Der skal i projektet sikres en hensigtsmæssig trafikal betjening samt god trafikafvikling af de forventede trafikmængder. Dette skal understøtte områdets funktion som turistmål med mange besøgende. Løsningen skal tage højde for både daglig brug og spidsbelastning og understøtte kundens behov for sikker og smidig adgang for alle brugergrupper.

De trafikale forhold skal planlægges med fokus på sikkerhed, tilgængelighed og tydelig ankomst, og der skabes logiske forbindelser til eksisterende infrastruktur. Samtidig skal oplevelsen starte allerede ved ankomsten, hvormed landskab, formidling, leg og ophold skal spille sammen med de trafikale løsninger.

EKSISTERENDE FORHOLD

Syd for projektområdet har der gennem flere år været en mindre (rund) parkeringsplads med plads til 70 biler, der har serviceret Rubjerg Knude og Fyr som destination. Parkeringspladsen har dog længe været for lille til at håndtere områdets besøgende. I 2025 anlagde Hjørring Kommune en ny og større p-plads med plads til 350 biler inden for projektområdet. Pladsen er tænkt som midlertidig, og vil kunne ændres i forbindelse med etablering af Velkomstcentret.

P-pladsen har to indkørsler, der begge er beliggende tæt ved matrikelskel og udformet som vigepligtsregulerede T-kryds. Grundet beplantning og terræn med volde, ligger indkørslerne lettere skjult, når man ankommer i bil.

For at sikre et velfungerende område er der følgende anbefalinger til de trafikale forhold:

+ *Ankomstvejen skal være synlig og have gode oversigtsforhold. Vi anbefaler at etablere indkørslen til området centralt på matriklen.*
+ *Parkeringspladsen skal trækkes væk fra vejen, så man først oplever landskab og Velkomst- og formidlingscenter ved ankomsten.*
+ *Parkeringspladsen skal dimensioneres til 325-350 biler, og der bør friholdes tilstødende grønne arealer, hvis en udvidelse af pladsen bliver nødvendig på sigt.*
+ *Parkeringspladsen skal indrettes med mulighed for en god og logisk afsøgning af en ledig plads, handicap p-pladser når Velkomstcentret åbner og ladestandere til el-biler.*
+ *Der skal sikres mulig adgang og parkering for enkelte turistbusser.*
+ *Der skal indtænkes parkering dimensioneret til autocampere, der er flittigt besøgende i området.*
+ *I nærhed til adgangsvejen og Velkomstcentret skal etableres et område til cykelparkering og en bike-station med luft, lappeværktøj og lignende.*
+ *Parkeringspladsen skal udformes så den spiller sammen med landskabet, og stier, landskabselementer, områder til leg og oplevelser skal integreres i pladsen, så oplevelsen starter ved ankomsten. Adgangsarealerne skal naturligt lede mod Velkomstcentret, og det skal sikres, at de spiller sammen med bilernes færdelsareal på en trafiksikker måde*
+ *Tilstødende vandrestier skal gå gennem området og anlægges i samspil med*

Området besøges af 65.000-70.000 biler om året, og oplever i dag maksimalt 750 parkeringer pr. dag med en gennemsnitlig parkeringstid på ca. 3 timer.

+ 750 parkerede biler på et døgn (som i dag), tilstrømning akkumuleret over løbende 3 timer (som i dag). Dette giver et maksimalt P-behov på 228 biler
+ 750 parkerede biler på et døgn (som i dag), tilstrømning akkumuleret over løbende 4 timer (gæsterne bliver længere på grund af projektet). Dette giver et maksimalt P-behov på 295 biler
+ 1000 parkerede biler på et døgn (flere besøgende på grund af projektet), tilstrømning akkumuleret over løbende 3 timer (som i dag). Dette giver et maksimalt P-behov på 303 biler
+ 1000 parkerede biler på et døgn (flere besøgende på grund af projektet), tilstrømning akkumuleret over løbende 4 timer (gæsterne bliver længere på grund af projektet). Dette giver et maksimalt P-behov på 393 biler

04

MÅLGRUPPER OG BESØGSREJSEN

Naturen ved Rubjerg Knude er den primære attraktion og fælles udgangspunkt for alle besøgende, med fokus på det åbne landskab og bevægelsen gennem terrænet. Målgrupperne – Hærvejsvandrere, dagsgæster og lokale – har forskellige behov, men fælles interesse i ophold, formidling og natur. Velkomst- og formidlingscentret skal derfor fungere som et fleksibelt knudepunkt, der understøtter både korte og længere ophold og binder ankomst og landskab sammen.

PRIMÆRE MÅLGRUPPER

Et fælles udgangspunkt i landskabets oplevelse

Naturen omkring Rubjerg Knude udgør den primære attraktion for alle målgrupper og er det fælles udgangspunkt for besøget. På tværs af brugergrupper er det oplevelsen af det åbne, dynamiske landskab, udsigten og bevægelsen gennem terrænet, der er det bærende motiv for at besøge stedet.

Data fra VisitDenmark og Dansk Kyst- og Naturturisme peger på en generel tendens, hvor kyst- og naturdestinationer tiltrækker brede målgrupper med forskellige behov, men med et fælles fokus på autentiske naturoplevelser, tilgængelighed og kvalitet i de basale faciliteter. Samtidig ses en stigende efterspørgsel på oplevelser, der kombinerer bevægelse, læring og ophold.

På denne baggrund identificeres tre primære målgrupper, som tilsammen danner grundlaget for programmering og disponering af velkomstcentret.

+ Hærvejsvandrere
+ Turister (dagsgæster)
+ Lokale

SAMLET PERSPEKTIV

På tværs af målgrupper tegner der sig et fælles behov for et sted, der kombinerer funktionalitet, ophold og formidling med respekt for landskabet. Forskellene ligger primært i opholdets varighed, behovet for service og graden af aktivitet.

Velkomst- og formidlingscentret skal derfor kunne rumme både det korte stop og det længere ophold, både den individuelle oplevelse og det fælles arrangement – og samtidig fungere som et robust og fleksibelt udgangspunkt for alle, der søger mod naturen ved Rubjerg Knude.

HÆRVEJSVANDRERE

Vandrere på Hærvejen udgør en væsentlig brugergruppe med behov for funktionelle faciliteter og tydelig orientering. Denne gruppe bevæger sig over længere distancer og har derfor et konkret behov for at kunne "tanke op" undervejs.

Velkomst- og formidlingcentret skal fungere som et naturligt stop, hvor vandrere kan finde:

+ klar wayfinding og information om ruter og afstande
+ adgang til basale servicefunktioner som toilet, mulighed for bad og mindre Cafe'funktion
+ opholdsrum til hvile og restitution, både inde og ude
+ læ og ly i forhold til områdets vind- og vejrfo rhold

For denne målgruppe er formidling, funktionalitet, tilgængelighed og enkelhed afgørende, og opholdet er ofte kortvarigt, men gentagende i takt med bevægelsen gennem landskabet.

TURISTER (DAGSGÆSTER)

Turister udgør den største og mest sammensatte målgruppe. Ifølge data fra VisitDenmark består hovedparten af besøgende af danske og tyske turister. Der ses samtidig en mindre, men stigende andel af sydeuropæiske besøgende, særligt motiveret af klima og natur.

Målgruppen spænder bredt aldersmæssigt, men med en overvægt af besøgende over 50 år. Dette stiller krav til høj tilgængelighed og komfort, herunder:

+ gode stiforbindelser og tydelig orientering
+ mulighed for at opleve landskabet uden nødvendigvis at gå hele vejen til fyret
+ etablering af udsigtspunkter og alternative oplevelser

Samtidig er der et strategisk ønske om at tiltrække flere børn og unge. Dette peger på behovet for:

+ sanselig og interaktiv formidling
+ oplevelser, der engagerer gennem bevægelse og deltagelse
+ uderum, der inviterer til leg og aktivitet i naturen

For dagsgæster er oplevelsen ofte koncentreret omkring et kortere besøg, hvor førstehåndsindtryk, overblik, formidling og tilgængelighed er afgørende for den samlede oplevelse.

LOKALE

Lokale udgør en vigtig målgruppe, som anvender området på tværs af sæsoner. Lokale besøgende er ofte gengangere med et stærkt forhold til stedet og bidrager til at skabe liv – særligt uden for højsæsonen.

Der kan identificeres tre centrale undergrupper:

+ lokale brugere og fritidsudøvere, herunder sportsaktive, der anvender området til løb og træning, samt arrangementer som Rubjerg Knude-løb.
+ eventaktører, der organiserer tilbagevendende begivenheder såsom fyrets fødselsdag og Sensommermagi. Disse aktiviteter skaber identitet og fællesskab.
+ erhvervsdrivende og virksomheder, der anvender landskabet som kulisse til visuel produktion, herunder reklamefilm og fotografi.

For den lokale målgruppe er fleksibilitet, adgang og mulighed for gentagen brug centralt. Velkomst- og formidlingscentret skal understøtte dette gennem:

+ fleksible opholds- og samlingsrum
+ adgang til faciliteter uden for højsæson
+ mulighed for mindre arrangementer og aktiviteter

Besøgsrejsen ved velkomst- og formidlingscentret ved Rubjerg Knude organiseres som en sammenhængende landskabelig sekvens, hvor arkitektur, terræn og formidling ikke optræder som adskilte elementer, men som dele af én samlet bevægelse. Oplevelsen er ikke centreret om én bygning eller ét mål, men om overgangen mellem ankomst, ophold og bevægelse ud i det åbne landskab.

Rejsen begynder allerede ved ankomsten, hvor parkeringsarealer indgår som en bearbejdet del af landskabet frem for et selvstændigt infrastrukturelt anlæg. Parkeringen er nedtonet og indlejret i terrænet, så den visuelle dominans reduceres til fordel for en oplevelse af at være trådt ind i et landskab snarere end ankommet til et anlæg. Herfra opstår en første orientering, hvor kig og bevægelsesretninger naturligt peger videre mod både bygning og landskab.

Overgangen fra parkering til center er et afgørende arkitektonisk greb. Den fungerer som en sekvens, hvor landskabet gradvist intensiveres, og hvor besøgende ledes ind i et tydeligt, men lavmælt flow. Stiforløb og terrænbearbejdning skaber en begyndende retning, der både samler og

dirigerer bevægelsen uden brug af dominerende skiltning. Allerede her introduceres kig til Rubjerg Knude Fyr som en fjern reference, der sætter retning for hele oplevelsen.

Velkomst- og formidlingscentret fungerer som det orienterende epicenter i denne struktur. Bygningen er ikke et endemål, men et knudepunkt, der samler, informerer og sender videre. Indvendigt organiseres funktionerne omkring en klar sekvens af ankomst, orientering og formidling, hvor praktiske funktioner som toiletter, ophold og café integreres som en del af oplevelsen snarere end som separate servicezoner. Stedet skal kunne rumme både kortvarige ophold og længere pauser, hvor varme, læ og overblik over området er centrale kvaliteter.

Arkitektonisk er centret præget af en flydende overgang mellem inde og ude. Transparens og visuelle forbindelser til landskabet er afgørende, så bygningen konstant fastholder relationen til omgivelserne. Fra de indre rum åbner sig akser og kig mod fyr, klitlandskab og stisystemer, hvilket gør bygningen til et aktivt orienteringspunkt snarere end en afsluttet form.

Fra centret fortsætter rejsen ud i landskabet gennem en tydelig, men varieret sekvens af stiforløb. Her aktiveres landskabet som det primære oplevelsesrum. Stierne er differentierede i længde og karakter, så de understøtter forskellige brugergrupper og opholdsformer. Undervejs opstår en række naturlige opholdspunkter, hvor landskabets kvaliteter i form af udsigt, terræn og eksisterende læforhold kan opleves. Eventuelle faciliteter og formidlingselementer skal tilpasses områdets beskyttelsesinteresser og udvikles med størst mulig hensyntagen til landskabets sårbarhed. Bevægelsen er ikke lineær, men åben og valgfri, hvilket understøtter idéen om landskabet som et netværk af oplevelser frem for en enkelt rute.

Rubjerg Knude Fyr fremstår som det visuelle og oplevelsesmæssige pejlemærke i forløbet, men ikke som det eneste mål. Oplevelsen er i lige så høj grad knyttet til selve rejsen gennem landskabet, hvor skift i terræn, udsigt og vindforhold skaber en konstant variation. Fyret fungerer derfor som et punkt i en større fortælling snarere end afslutningen på den.

Tilbagerejsen er tænkt som en integreret del af helheden. Alternative ruter og koblinger mod Lønstrup giver mulighed for variation og nye oplevelser, hvilket understreger, at besøgsrejsen ikke er en retning, men et kredsløb. Herved opstår et samlet system, hvor center, landskab, fyr og by indgår i en sammenhængende oplevelsesstruktur.

Samlet set er besøgsrejsen et arkitektonisk greb, der forskyder fokus fra objekt til relation: fra bygning til landskab, fra destination til bevægelse og fra funktion til oplevelse. Velkomst- og formidlingcentret fungerer som det stille omdrejningspunkt i dette system – et sted der samler, orienterer og aktiverer, uden at dominere det landskab, det er en del af.

05 PROGRAMMERING

Programmeringen fastlægger overordnet greb og en ramme for et velkomst- og formidlingscenter, hvor landskab, arkitektur og funktion sammentænkes til én samlet besøgsoplevelse. Centret skal fungere som et tydeligt, men indlejret knudepunkt, der orienterer og aktiverer landskabet og understøtter videre bevægelse i Rubjerg Knude-området.

PROGRAMMERING
Designprincipper

Programmeringen omsætter projektets vision og strategiske målsætninger til konkrete retningslinjer for udviklingen af velkomst- og formidlingscentret ved Rubjerg Knude. Formålet er at skabe et realiserbart grundlag for den videre projektering, hvor landskab, arkitektur, funktion og drift tænkes som en samlet helhed.

Udgangspunktet er stedets særlige karakter som et af Danmarks mest markante og foranderlige kystlandskaber. Derfor tager programmeringen afsæt i landskabet som den primære ressource og hovedattraktion. Velkomstcentret skal ikke være destinationen i sig selv, men fungere som et orienterende og aktiverende knudepunkt, der styrker oplevelsen af landskabet og understøtter bevægelsen videre mod Rubjerg Knude Fyr, Hærvejen, Lønstrup og de øvrige oplevelser i området.

De følgende seks principper udgør det strategiske fundament for projektet. Principperne beskriver de kvaliteter og hensyn, som skal være styrende for den videre udvikling af både bygning, landskab og besøgsoplevelse. Samlet skal de sikre, at projektet forener høj oplevelsesværdi, stærk lokal forankring og langsigtet robusthed i et landskab, hvor naturens kræfter fortsat er den dominerende formgiver.

6 DESIGNPRINCIPPER

1 LANDSKABELIG INTEGRATION OG STEDSSPECIFIK ARKITEKTUR

Centret skal tage afsæt i det særegne klit- og kystlandskab ved Rubjerg Knude, hvor naturens processer er den dominerende formgiver. Arkitektur og anlæg skal underordne sig landskabet og ikke konkurrere med udsigt, kyst eller fyr.

Indgreb i terrænet skal minimeres, og eksisterende landskabstræk skal forstærkes frem for at blive omformet. Bygningen skal fremstå lavmælt, horisontal og stedsspecifik, hvor materialitet og farver afstemmes landskabets stoflighed.

Projektet skal udvikles med høj grad af varsomhed i forhold til natur- og kulturværdier samt med fokus på lav miljøpåvirkning gennem skånsom terrænbearbejdning, holdbare materialer og klimatilpasning til det kystnære miljø.

#Forslaget skal dokumentere, hvordan landskabets visuelle dominans fastholdes, hvordan arkitekturen tilpasses stedet, samt hvilke bæredygtige strategier der reducerer projektets samlede miljø- og terrænpåvirkning.

2 ANKOMST, ORIENTERING OG BEVÆGELSE I LANDSKABET

Velkomstcentret skal fungere som startpunkt for en sammenhængende besøgsrejse, hvor ankomst, ophold og bevægelse indgår i et samlet og læsbart forløb. Bygningen skal vække nysgerrighed om Knuden og landskabet og lede den besøgende på vej.

Parkering skal ikke dominere ankomsten, men integreres diskret som en del af en bearbejdet overgang fra bil til landskab. Ankomsten skal opleves som en gradvis og sanselig introduktion til stedet.

Centret skal skabe klare forbindelser til fyr, stier og Lønstrup gennem intuitive stiforløb og rumlig orientering, hvor wayfinding i videst muligt omfang sker uden omfattende skiltning.

 # Forslaget skal illustrere den samlede besøgsrejse og dokumentere, hvordan parkering, ankomst og stiforbindelser integreres i en sammenhængende landskabelig struktur under hensyn til beskyttelser i området.

3 OPHOLD, VÆRTSKAB OG MENNESKELIG SKALA

Projektet skal skabe tydelige opholdskvaliteter både inde og ude med rum for ro, fordybelse, udsigt og aktivitet. Der skal etableres varierede opholdstyper, herunder overdækkede og halvklimatiske zoner, som sikrer komfort året rundt.

Mødet mellem mennesker er en central del af oplevelsen. Velkomst- og formidlingscentret skal rumme et tydeligt værtskab, hvor service, ophold og fællesskab understøttes af den arkitektoniske organisering.

Rum og funktioner skal dimensioneres og disponeres med fokus på menneskelig skala, tryghed og fleksibilitet i både drift og anvendelse.

 # Forslaget skal dokumentere variation i opholdstyper samt redegøre for, hvordan værtskab, service og personalefunktioner integreres i den arkitektoniske løsning.

4 SANSELIG FORMIDLING OG INKLUDERENDE OPLEVELSE

Formidlingen skal være aktiverende, sanselig og nysgerrighedsskabende med afsæt i naturens dynamik, erosion, kulturhistorie og stedets fortællinger.

Formidlingen skal foregå både inde og ude og baseres på oplevelsesorienterede og interaktive greb frem for statisk information. Den skal understøtte bevægelse ud i landskabet og forstærke forståelsen af stedet.

Projektet skal kunne rumme forskellige målgrupper – familier, vandrere, unge og ældre – uden at kompromittere stedets ro, og skabe en balance mellem aktivitet og stilhed.

 # Forslaget skal vise, hvordan formidling og aktiviteter aktiverer besøgende og understøtter bevægelse ud i landskabet uden at forstyrre stedets karakter.

5 LOKAL FORANKRING OG ROBUST HELÅRSANVENDELSE

Velkomst- og formidlingscentret skal styrke forbindelsen til Lønstrup og fungere som et supplement til byens eksisterende tilbud.

Funktioner som café, ophold og formidling skal bidrage til at forlænge besøget og understøtte en bevægelse videre ind i byen. Projektet skal samtidig indgå i et aktivt samspil med lokale aktører.

Centret skal kunne anvendes året rundt med en fleksibel organisering, der kan understøtte stedet som orienteringspunkt og som lokalt mødested, læringsrum og aktivitetsplatform på tværs af sæssoner.

 # Forslaget skal redegøre for, hvordan velkomst- og formidlingscentret understøtter Lønstrup samt håndterer drift, kapacitet og fleksibel helårsanvendelse.

6 STILLE EPICENTER OG SAMLET BESØGSOPLEVELSE

Den overordnede ambition er at etablere et stille epicenter, der samler, orienterer og understøtter ophold og bevægelse uden at dominere landskabet.

Velkomst- og formidlingscentret skal fungere som et diskret knudepunkt mellem natur, formidling, ophold og bevægelse, hvor arkitekturen understøtter stedets kvaliteter frem for at overskygge dem.

Projektets succes måles på evnen til at skabe sammenhæng, relevans og robusthed over tid – og til at sende besøgende videre ud i landskabet med en styrket oplevelse af stedet.

 # Forslaget skal redegøre for, hvordan projektet som helhed samler, orienterer og viderefører besøgsoplevelsen uden at dominere det omkringliggende landskab.

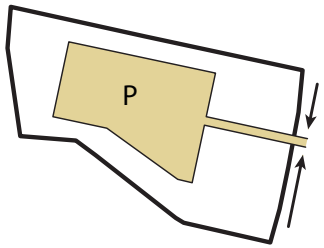
PROGRAMMERING AF OMRÅDET

PRINCIPPER FOR DISPONERING AF AREALET

Hvor designprincipperne fastlægger projektets værdimæssige og arkitektoniske retning, indeholder principperne for programmering konkrete retningslinjer for områdets disponering.

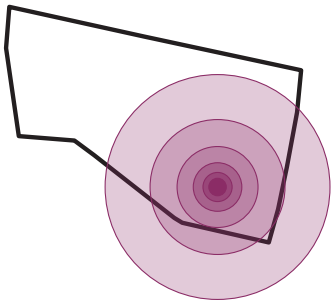
Principperne udspringer af en forståelse af stedet som en sekventiel oplevelse, hvor landskab, bevægelse og ophold er tæt forbundne. Afsættet er landskabet, hvis karakter og sårbarhed peger på et åbent, dynamisk landskab, hvor indgreb skal ske med stor varsomhed. Dette betyder, at området organiseres, så det understøtter – og ikke forstyrrer – oplevelsen af omgivelserne.

Samtidig sikres en velfungerende og oplevelsesrig besøgsrejse, hvor besøget skal opleves som et sammenhængende forløb fra ankomst til afgang, og velkomst- og formidlingscentret skal fungere som et orienterende epicenter, der samler og sender besøgende videre.

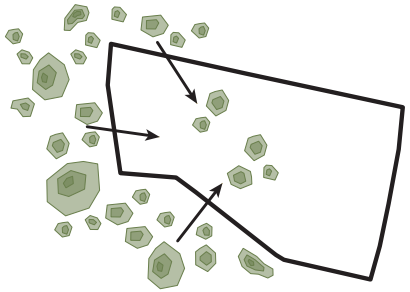
TRAFIK

+ Adgangsvejen placeres centralt på grunden, så indgangen er synlig.
+ Parkeringspladsen trækkes væk fra vejen, så den ligger mere skjult i området. Landskab og velkomst- og formidlingscentret skal være i fokus. Der skal sikres et velfungerende trafikflow og god tilgængelighed for alle brugergrupper.

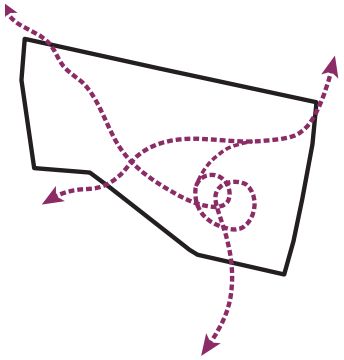
PLACERING AF BYGNING

+ Velkomst- og formidlingscentret placeres i den sydøstlige del af grunden, hvor det er synligt fra vejen og fungerer som orienteringspunkt. Placeringen skal understøtte, at fyret fortsat opleves som det primære mål og visuelle pejlemærke i landskabet.
+ Bygningen skal placeres, så den naturligt opfanger besøgende fra parkeringsområdet, og man ledes gennem Velkomstcentret når man bevæger sig fra parkeringspladsen mod knuden og fyret.

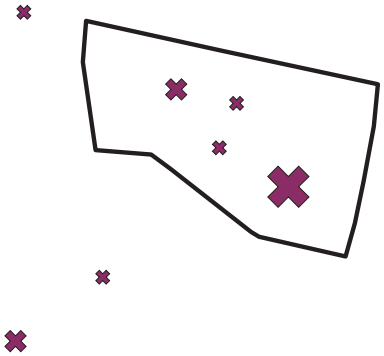
LANDSKAB

+ Projektet skal tage udgangspunkt i landskabets geologiske og topografiske karakter, hvor dynamikker som sandflugt, erosion og vindpåvirkning er styrende.
+ Det omgivende landskab med spor fra istiden skal tydeliggøres inde i området. Der kan arbejdes med terrænregulering og beplantning, der skaber sammenhæng til det omgivende landskab.

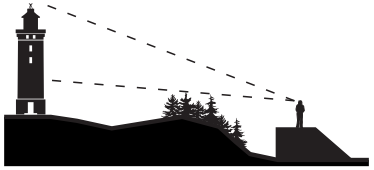
FORBINDELSER

+ Gennem området skal være gode forbindelser til de omkringliggende stinet og stiforbindelser der sikrer naturlig passage gennem Velkomstcentret.

OPLEVELSER

+ Området skal indrettes med oplevelser, både i form af Velkomst- og formidlingscentret, men også oplevelser med formidling, leg, ophold og læring fordelt i området samt i det omkringliggende landskab og på vej mod Knuden, fyr og tilstødende byer. Turen skal være en del af oplevelsen – ikke blot en transportstrækning.
+ Parkeringsarealet skal aktiveres og bearbejdes, så det understøtter ankomsten som oplevelse – samtidig med at det ikke fremstår dominerende i landskabet.

UDSIGT

+ Rubjerg fyr opleves som det primære mål og visuelle pejlemærke i landskabet. Der skal arbejdes med at skabe udsigtspunkter, hvorfra man kan se knuden og fyret. Dette kan ske på tagryg af Velkomstcentret og/eller igennem landskabsbearbejdningen i projektområdet.

INSPIRATION

Vatnajokull, Island

Hindsgavl naturcenter,

Filsø besøgscenter

PRINCIPPER FOR UDFORMNING AF VELKOMST- OG FORMIDLINGSCENTRET

ARKITEKTONISKE RETNINGSLINJER

De arkitektoniske retningslinjer konkretiserer projektets designprincipper og omsætter dem til krav og forventninger til bygningens udformning. Retningslinjerne skal sikre, at velkomstcentret udvikles med afsæt i stedets særlige landskabelige karakter og understøtter visionen om et lavmælt, robust og stedsspecifikt anlæg.

Målet er ikke at skabe et ikonisk objekt, men en arkitektur, der forstærker oplevelsen af Rubjerg Knude gennem sin placering, materialitet og rumlige organisering. Bygningen skal opleves som en integreret del af landskabet og bidrage til en samlet besøgsoplevelse, hvor naturen fortsat er hovedattraktionen.

Velkomstcentrets arkitektur skal understøtte ambitionen om at skabe et nyt vartegn for Vestkysten – ikke gennem størrelse eller visuel dominans, men gennem en stærk stedstilknytning, høj arkitektonisk kvalitet og en unik integration mellem landskab og bygning.

HØJDE OG LANDSKABELIG INDPASNING

Bygningen skal underordne sig landskabets horisont og de lange udsigtslinjer mod havet, klitten og fyret. Terrænet kan anvendes aktivt til at nedskalere anlæggets visuelle påvirkning gennem terræntilpasning, indlejring eller delvis nedgravning.

 # Bygningen skal opleves som en horisontal del af landskabet frem for som et fritstående volumen.

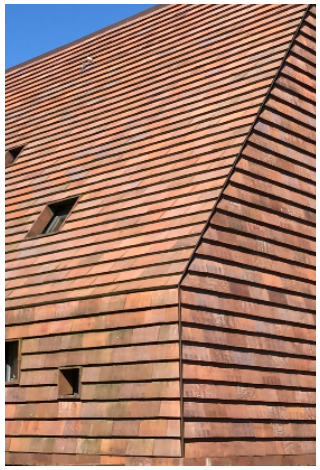
MATERIALITET OG STOFLIGHED

Materialevalget skal tage afsæt i landskabets farver og teksturer samt de allestedsnærværende og uomgængelige klimatiske påvirkninger fra vind, sand og salt. Materialerne skal være robuste, vedligeholdelsesvenlige og udvikle en naturlig patina over tid.

 # Materialer skal bidrage til sammenhængen mellem bygning og landskab gennem stoflighed, holdbarhed og afdæmpede farver.

FORHOLDET MELLEM INDE OG UDE

Velkomst- og formidlingscentret skal skabe en tæt relation mellem de indre funktioner og det omgivende landskab. Udsigter, opholdszoner og bevægelsesforløb kan understøtte en flydende overgang mellem inde- og uderum.

 # Bygningen skal fungere som et filter mellem ankomst og landskab frem for som en afgrænset destination.

ROBUSTHED OG FLEKSIBILITET

Bygningen skal kunne fungere året rundt og være modstandsdygtig over for det barske kystnære miljø. Samtidig skal rum og funktioner kunne anvendes fleksibelt på tværs af sæsoner og forskellige brugergrupper.

 # Arkitekturen skal kombinere driftsmæssig robusthed med fleksibel anvendelse og lang levetid.

ARKITEKTONISK IDENTITET

Velkomstcentret skal have en tydelig identitet og høj arkitektonisk kvalitet, men uden at konkurrere med Rubjerg Knude Fyr eller landskabets dramatiske karakter.

 # Arkitekturen skal være karakterfuld, men ikke monumental.

INSPIRATION

Vadehavcentret nær Ribe og Bygholmformidlingscenter ved Vejlerne er gode eksempler på byggeri, der er indpasset i omgivelserne og bruge materialer, der harmonerer med naturen og inddrager elementer fra byggeskik i området.

06 RUMPROGRAM

Funktions- og arealprogrammet omsætter projektets ambitioner til en klar rumlig struktur for et fleksibelt og robust velkomst- og formidlingscenter, hvor formidling, ophold og service organiseres i en tydelig funktionel logik. Der arbejdes med differentierede klimazoner og effektive sammenhænge, der sikrer helårsanvendelse, stærkt flow og en arkitektur, som understøtter oplevelsen af Rubjerg Knude som stedets primære attraktion.

RUMPROGRAM

Omsætning af behov til et fleksibelt og landskabsintegreret rumligt program for helårsanvendelse og oplevelse.

Funktions- og arealprogrammet beskriver de konkrete rumlige funktioner, arealbehov og interne sammenhænge i velkomst- og formidlingscentret. Hvor de foregående afsnit fastlægger de overordnede principper for området, omsætter dette afsnit kravene til en bygbar og driftsmæssigt velfungerende struktur i selve anlægget.

Programmet tager afsæt i ønsket om et robust, fleksibelt og velfungerende center, hvor funktioner som formidling, ophold, service og drift organiseres efter en klar intern logik. Der arbejdes med en tydelig opdeling mellem opvarmede rum, halvklimatiske zoner og uopvarmede, overdækkede arealer, som tilsammen skal sikre helårsanvendelse og høj tilgængelighed for alle brugergrupper.

FUNKTIONS- OG AREALPROGRAM

Funktions- og arealprogrammet omsætter behov til konkrete rumlige krav. Der er arbejdet med en klar prioritering af funktioner, fleksible løsninger og effektiv arealudnyttelse. Programmet skal sikre, at alle nødvendige funktioner indarbejdes uden overdimensionering, hvilket understøtter bygherres krav om balance mellem kvalitet og økonomi.

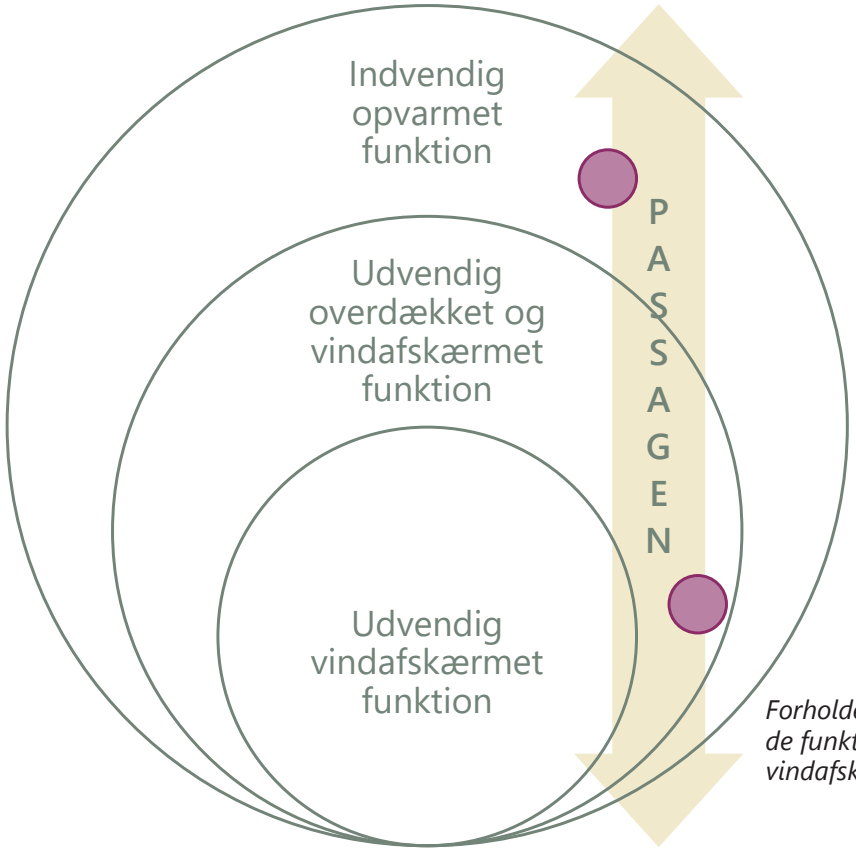
Arkitektur og bygningsdesign
Det kommende velkomst- og formidlingscenter skal have en tydelig identitet, der understøtter området som turistattraktion. Arkitektur og bygningsdesign skal tilpasses klima og omgivelser, så centret opleves som en naturlig del af landskabet. Velkomstcentret skal være let tilgængeligt for alle og samtidig indpasses nænsomt i omgivelserne. Bygningen skal udformes som en passage i det bakkede istidslandskab og understøtte en naturlig og smuk fortælling med udsigt til fyret.

Når man vandrer ad Hærvejen langs kysten eller følger stierne fra hovedvejen mod fyret, oplever landskabet som en storslået naturoplevelse. Særligt på stormfulde dage mærker besøgende sandflugten og de stærke naturkræfter – vinden, havet og sandet. Det er derfor vigtigt, at velkomst- og formidlingscentret skaber et pauserum for gæsterne med komfortable rammer. Bygningen skal kunne rumme dynamiske miljøer med faciliteter i overgangen mellem inde- og uderum, så rammerne fremmer socialt samvær. Her kan besøgende trække sig tilbage i læ for vind og sand eller finde skygge for solen. Derudover skabes der mulighed for fordybelse i fortællingen om det foranderlige landskab.

Centret skal fremme oplevelsesturisme, være en oplevelse i sig selv og fungere som et nyt udflugtsmål i området – eksempelvis med adgang til en udsigtsplatform, hvorfra gæster kan nyde udsigten over den ikoniske naturattraktion Rubjerg Knude Fyr.

Disponering af bygningsafsnit og funktioner
Dette afsnit beskriver, hvordan planlægningen af velkomst- og formidlingscentret tager højde for flowet mellem rummene, nærheden mellem funktioner, interne forbindelser og adgangsforhold. Her fastlægges de forventede arealer til formidlings- og udstillingsrum samt café- og servicefunktioner. Målet er at skabe en tryg og overskuelig oplevelse for alle målgrupper – både turister og lokale besøgende – samtidig med at funktionernes placering understøtter effektive arbejdsgange for personale og frivillige.

Velkomstcentret disponeres fra ankomstområdet til landskabsoplevelsen i tre hovedkategorier:

Forholdet mellem indendørs, opvarmede funktioner og udendørs, halvåbne, vindafskærmede og overdækkede rum.

Centret skal fungere som et epicenter, der styrker wayfinding og gør det let at orientere sig i hele området. Velkomstcentret skal tænkes som en del af en større fortælling og sammenhæng med landskabet.

Velkomst- og formidlingscentret placeres i krydsningen mellem Hærvejen langs kysten og stien, der fører fra Rubjergvej eller parkeringspladsen op til fyret og udsigten over havet. Her samles vigtige funktioner som formidling og service. Informationen om området styrkes gennem tydelig wayfinding – ikke kun til Rubjerg Knude og Lønstrup, men også til øvrige stiforbindelser og naturattraktioner i nærheden.

Oplevelsen starter ved parkeringspladsen, hvor de besøgende guides fra ankomsten gennem velkomst- og formidlingscentret via en passage, der er robust over for sand, vand og salt, og som fører videre ud i landskabet.

Allerede ved indgangen til passagen markeres det tydeligt, hvor ruten til Rubjerg Knude Fyr begynder – og det er her, fortællingen om naturens kræfter og menneskets kamp mod sandflugten starter.

Indgangen til passagen skal opleves naturlig og imødekommende. Passagen skal give de besøgende en særlig oplevelse, hvor de ledes fremad og får fornemmelsen af at være på vej ud i området.

Fleksibilitet og sæsonvariationer
For at sikre et økonomisk bæredygtigt velkomst- og formidlingscenter etableres kun de mest nødvendige indendørs, opvarmede faciliteter. Derudover sikres en effektiv udnyttelse af arealerne gennem fleksible og multifunktionelle rammer. Fleksibilitet er afgørende, og stedet skal kunne skaleres op og ned – både i rum og aktiviteter – så der kan afholdes arrangementer i både mindre og større format.

Sæsonvariationer håndteres ved, at velkomstcentret disponeres med flere adgangsniveauer og forskellige grader af klimatisering. De mest nødvendige funktioner placeres, så de kan være tilgængelige året rundt – også uden bemanding – mens de opvarmede og bemandede funktioner kan åbnes efter behov i højsæsonen, i weekender og ved arrangementer.

Det betyder, at passagen, det indre uderum, toiletter samt faciliteter for hærvejsvandrere og cyklister skal kunne tilgås direkte udefra og fungere som robuste basisfaciliteter hele året. Café, formidling og øvrige indendørs funktioner kan derimod åbnes fleksibelt afhængigt af besøgstal, sæson og aktivitetsniveau. På den måde kan anlægget både rumme store besøgsmængder i højsæsonen og fungere enkelt og driftsøkonomisk i lavsæsonen.

Caféen kan være bemandet i højsæsonen, i weekender og ved særarrangementer og fungere som madpakkeområde for skoletjenesten i lavsæsonen. Kiosklugen og selvbetjeningsområdet kan benyttes i ydersæsonerne, når caféen er lukket.

Sæsonvariationer og fleksibilitet beskrives desuden yderligere i de følgende afsnit under de enkelte faciliteter.

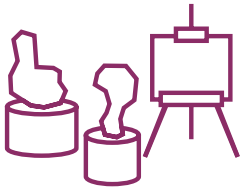
Hovedfunktioner
Værtskab er afgørende for oplevelsen. I højsæsonen tænkes velkomst- og formidlingscentret bemandet, gerne med lokale frivillige, så besøget får karakter af et personligt møde med mennesker fra egnen omkring Lønstrup. Her skal gæsterne kunne finde et varmt og trygt sted med mulighed for ly, ophold og ro før eller efter en tur i landskabet.

Velkomstcentret skal samtidig kunne danne ramme om et aktivt og levende besøgssted, hvor formidling, ophold og aktiviteter kan understøtte nysgerrighed og lysten til at udforske området. Den nærmere udformning og det konkrete indhold af udstillingen fastlægges af Vendsyssel Historiske Museum, som har ansvaret for både tilrettelæggelse og finansiering af udstillingen. Programmeringen skal derfor sikre fleksible rammer, der kan rumme forskellige former for formidling – både sanselige, digitale, analoge og

oplevelsesorienterede greb – uden at foregribe museets endelige koncept.

Ambitionen er, at besøget kan bevæge sig fra det basale til det mindeværdige: fra orientering, tryghed og praktiske faciliteter til en stærkere forståelse af landskabet, kulturhistorien og stedets særlige fortællinger.

INDVENDIGE OPVARMEDE FUNKTIONER

FORMIDLINGS- OG UDSTILLINGSRUM

Formidlings- og udstillingsrummet placeres med adgang fra det centrale ankomstområde, Passagen, og skal fungere som en fleksibel ramme for den formidling, der på et senere tidspunkt udvikles. Rummet skal derfor ikke fastlægge udstillingens konkrete indhold, karakter eller tekniske løsninger, men sikre gode rumlige forudsætninger for fremtidig formidling.

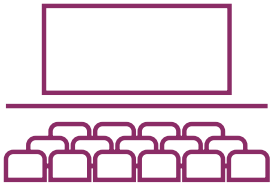
Rummet skal være indvendigt, opvarmet og anvendeligt på tværs af forskellige formidlingsformer. Det skal kunne rumme både udstilling, ophold, introduktion og læringsaktiviteter, men den konkrete disponering, installationer og formidlingsmæssige udformning fastlægges først i det videre arbejde med udstillingskonceptet.

Programmeringen skal alene sikre, at rummet har en robust og fleksibel karakter, så det kan understøtte formidling af områdets natur- og kulturhistoriske fortællinger uden at foregribe museets endelige kuratering eller valg af virkemidler.

Der kan arbejdes med visuelle forbindelser mellem formidlingsrummet og landskabet, eksempelvis gennem kig mod Rubjerg Knude Fyr og det omkringliggende terræn. En eventuel udsigtsplatform skal dog tilgås udefra og ikke via formidlings- og udstillingsrummet.

Rummet skal disponeres, så det kan fungere hensigtsmæssigt i daglig drift og ved skiftende anvendelser. Eventuelle særlige tekniske krav til udstilling, klima, lys eller lyd afklares først i forbindelse med det konkrete udstillingsprojekt.

I nærheden af formidlings- og udstillingsrummet bør der afsættes depot- og servicearealer, som kan understøtte drift, opbevaring og eventuel håndtering af udstillingsmateriale. Rummet skal kunne aflåses særskilt, når det ikke er i brug.

AKTIVITETSRUM

Det nye velkomst- og formidlingscenter skal rumme et fleksibelt aktivitetsrum, der kan anvendes året rundt til undervisning, foredrag, formidling og mindre arrangementer. Rummet skal være indvendigt, opvarmet og dimensioneret til minimum 60 personer. Det skal først og fremmest understøtte skoleklasser, lejrskoleelever, grupper med særlige interesser samt foredrag og læringsforløb, der kan bidrage til aktivitet i centret på tværs af sæsoner.

Aktivitetsrummet kan desuden anvendes i forbindelse med lokale initiativer og særlige begivenheder i området. Arrangementer som Sensommermagi og Fyrets fødselsdag afholdes primært ved Rubjerg Knude Fyr. Der kan dog tænkes aktiviteter ved velkomstcentret i tilknytning til sådanne begivenheder, eksempelvis som supplerende mødested, formidlingsrum eller ramme for mindre aktiviteter.

Rummet skal samtidig kunne indgå i samarbejder med lokale aktører og erhvervsdrivende, eksempelvis ved workshops, demonstrationer, mindre salgsaktiviteter, formidlingsarrangementer eller præsentationer af lokale produkter og håndværk. Anvendelsen skal kunne tilpasses det konkrete arrangement og ske uden at binde rummet til én bestemt funktion.

Aktivitetsrummet skal kunne anvendes til undervisningsforløb, oplæg og foredrag for skoleklasser, lejrskoleelever, faglige grupper og øvrige besøgende. Rummet skal have en fleksibel indretning, så det kan fungere både som undervisningsrum, samlingsrum og foredragsrum. Eventuelle særlige krav til lyd, lys, AV-udstyr og tekniske installationer afklares i den videre projektering.

Rummet skal kunne aflåses særskilt, når det ikke er i brug, så det kan fungere fleksibelt og driftssikkert både i bemandede og ubemandede perioder.

Aktivitetsrummet skal placeres i sammenhæng med caféen, så rummet kan fungere som ét, hvis behovet opstår i forbindelse med cafédrift, undervisning, foredrag og mindre arrangementer. I den videre disponering kan det undersøges, hvorledes rummene kan sammenkobles fleksibelt, så der kan skabes en samlet kapacitet på op til ca. 90 personer.

Caféen er en vigtig del af velkomstcentret og skal fungere som et opvarmet opholds- og madpakkerum året rundt. Den bemandes primært

CAFÉEN (OPHOLDS- OG MADPAKKERUM)

i højsæsonen og ved arrangementer, men skal også kunne understøtte ophold, selvbetjening og madpakker i perioder med lavere bemanding.

Caféen placeres med god adgang fra Passagen og det centrale uderum, så besøgende let kan komme til og fra rummet, uanset om de er på vej videre ud i landskabet eller har behov for et roligt ophold. Caféen kan med fordel placeres i nærhed til aktivitetsrummet, så funktionerne kan understøtte hinanden ved undervisning, foredrag og mindre arrangementer. En eventuel fleksibel sammenkobling af rummene afklares i den videre disponering.

Caféens tilbud skal baseres på kvalitet frem for et stort udvalg. Der kan arbejdes med en enkel servering af mad, snacks, kolde og varme drikke

samt lokale specialiteter, så både individuelle besøgende og grupper kan få en god oplevelse ved korte stop og længere ophold.

Caféen skal understøttes af et funktionelt anretterkøkken med nødvendige depot-, afrydnings- og opvaskefunktioner. Indretningen skal gøre det muligt at håndtere daglig servering, mindre arrangementer og forberedelse af mad uden at skabe unødige støj- eller driftsgener for gæsterne.

Rummet skal fremstå lyst, robust og indbydende med mulighed for ophold i varme og læ. Det kan med fordel orienteres mod det omkringliggende naturområde, så caféen bidrager til en åben og behagelig atmosfære.

I perioder uden bemanding kan selvbetjeningsløsninger med automater fungere som supplement, eksempelvis med drikkevarer, snacks eller udvalgte lokale produkter.

Selvbetjeningsområdet skal placeres, så det er let tilgængeligt fra caféen og Passagen, men samtidig kan aflåses eller afskærmes, når det ikke er i brug.

En eventuel kioskluge mod Passagen kan give mulighed for enkel betjening i ydersæsoner eller ved særlige arrangementer. Løsningen bør dog kun indarbejdes, hvis luge, afskærmning og eventuelt gitter kan placeres og udformes, så de ikke udsættes for direkte påvirkning fra vind, sand og salt.

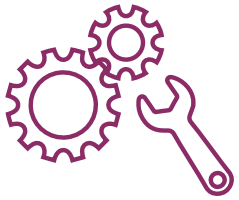
Caféen skal have direkte relation til et beskyttet uderum med mulighed for ophold, leg og formidling. Der bør desuden sikres en diskret serviceadgang, så varelevering, forberedelse og drift kan ske uden at forstyrre gæsternes oplevelse. Når caféen ikke er i brug, skal rummet kunne aflåses, så inventar og faciliteter er beskyttet.

DEPOTER

Depoter placeres tæt på café, anretterkøkken, aktivitetsrum samt formidlings- og udstillingsrum for at sikre effektiv håndtering af varer, udstyr og udstillingsmaterialer.

Der etableres desuden rengøringsdepot til hele huset samt mulighed for garderobeplads. Rummene skal understøtte en effektiv drift, sikker opbevaring og nem adgang for personale og frivillige uden at forstyrre gæsterne.

TEKNIK RUM

Teknikrummet er et selvstændigt rum til bygningens tekniske installationer og udstyr, og adgang gives kun til autoriseret personale. Her styres drift af ventilation, varme og el på en sikker og diskret måde. Rummet er placeret centralt for at lette service og vedligeholdelse uden at forstyrre besøgende.

TOILETTER, HC- TOILET OG BAD/OMKLÆDNINGSFACILITETER

Der etableres to toiletkerner, hver med tre toiletter og et fælles forrum. Toiletterne udformes som separate rum med faste, rengøringsvenlige vægge, toilet og håndvask, og der skal være adgang fra et forrum med håndvaske og øvrige faciliteter. Både toiletter og forrum indrettes med fokus på funktionalitet, god tilgængelighed og enkel drift, og der anvendes ikke urinaler. Alle overflader skal være robuste, rengøringsvenlige og egnede til offentlig brug, eksempelvis som på rastepladser.

Toiletkernerne sammentænkes med handicaptoilet samt bad- og omklædningsfacilitet som én samlet servicefunktion, der kan betjene daglige besøgende, skoleklasser, hærvejsvandrere og brugere ved mindre arrangementer. Handicaptoilettet udformes som et selvstændigt rum efter gældende retningslinjer.

Faciliteterne skal kunne tilgås både fra cafeområdet og direkte udefra, så toiletterne kan holdes åbne hele året – også når den øvrige del af velkomstcentret er lukket. Der skal desuden sikres hensigtsmæssig adgang for drift, rengøring og service, herunder mulighed for rengøringsdepot og aflåsning af de enkelte funktioner, når de ikke er i brug.

Bad- og omklædningsfaciliteten etableres som en enkel og integreret del af den samlede toiletfunktion. Funktionen dimensioneres til én person ad gangen og omfatter ét baderum med tilhørende omklædningsmulighed. Den skal primært kunne anvendes af hærvejsvandrere og andre besøgende med behov for at kunne friske sig op undervejs.

Bad- og omklædningsfaciliteten placeres i nærhed til toiletter, garderobe og informations- og hvileområdet for hærvejsvandrere, så den indgår naturligt i den samlede servicezone. Den skal kunne aflåses særskilt, når den ikke er i brug.

UOPVARMEDE OVERDÆKKEDE OG VINDAFSKÆRMEDE FUNKTIONER

ANKOMST OG VELKOMSTOMRÅDET 'PASSAGEN'

Ankomst- og velkomstområdet skal fungere som centrets centrale orienterings- og fordelingsrum. Området skal være åbent og tilgængeligt hele året og skabe en tydelig overgang mellem ankomst, bygningens funktioner og de videre stiforbindelser ud i landskabet. Den konkrete arkitektoniske udformning skal afklares i den videre projektering, men området skal give besøgende en intuitiv fornemmelse af retning, opholdsmuligheder og adgang til centrets hovedfunktioner.

Velkomstområdet skal understøtte wayfinding og formidling af området omkring Rubjerg Knude, Hærvejen og Lønstrup. Der kan indarbejdes information, orienteringspunkter og mindre formidlingsgreb, men løsningerne bør udformes fleksibelt, så de ikke fastlåser udstillingens eller arkitekturens endelige karakter.

Området kan desuden fungere som fleksibel ramme for mindre, midlertidige aktiviteter, eksempelvis lokale markeder, formidling, ophold eller arrangementer, hvis det kan indpasses hensigtsmæssigt i drift, flow og arkitektur.

Der bør afsættes mulighed for praktiske servicefunktioner som opbevaring af bagage og udstyr, særligt for hærvejsvandrere, cykelturister og andre besøgende med behov for at aflaste sig før en tur i landskabet. Placering og omfang af sådanne funktioner afklares i den videre disponering.

Adgange og overgange skal udformes, så gener fra vind, sand og træk begrænses, samtidig med at løsningen bevarer et åbent og indbydende ankomstforløb.

OPHOLD OG UDEUNDERVISNING

I tilknytning til ankomst- og velkomstområdet skal der kunne etableres overdækkede og vindafskærmede opholdszoner, som kan anvendes til pauser, udeundervisning og mindre arrangementer. Zonerne skal give ly for vejr og vind og samtidig understøtte en naturlig sammenhæng mellem café, udearealer og landskab.

Opholdszonerne kan udformes på forskellige måder afhængigt af det arkitektoniske greb, eksempelvis som overdækninger, lægivende rum eller halvåbne arealer. De skal kunne rumme både uformelt ophold, madpakker, formidling og aktiviteter i forbindelse med undervisning eller arrangementer.

Der skal være mulighed for, at større elevgrupper kan samles til udeundervisning. Området bør derfor kunne rumme fleksible sidde- og arbejdszoner, der understøtter naturfaglig formidling, praktiske øvelser og projektarbejde i det fri. Den konkrete indretning og eventuelle faciliteter afklares i den videre projektering.

Opholds- og udeundervisningsområdet bør have god sammenhæng med café, garderobe og toiletter, så både skoleklasser og øvrige grupper har let adgang til de nødvendige servicefunktioner.

UDVENDIGE VINDAFSKÆRMEDE FUNKTIONER

CENTRALT UDERUM

I tilknytning til ankomst- og velkomstområdet kan der etableres et centralt uderum, der fungerer som et beskyttet opholdsareal med læ for vind og vejr. Uderummet skal kunne anvendes året rundt til ophold, pauser, mindre aktiviteter og arrangementer. Ved særlige lejligheder kan der arbejdes med midlertidig overdækning, hvis det kan indpasses hensigtsmæssigt i drift, arkitektur og de klimatiske forhold på stedet.

Uderummet kan indrettes med robuste opholdsmuligheder og formidlende elementer, der giver besøgende overblik over sammenhængen mellem Rubjerg Knude, Lønstrup, Hærvejen, stiforbindelser og øvrige oplevelser i området. Der kan desuden indarbejdes naturleg og sanselige aktiviteter, hvor landskabets materialer og kræfter – eksempelvis sand, vind og terræn – indgår som en del af oplevelsen. Den konkrete udformning skal afklares i den videre projektering og må ikke fastlåse arkitekturen eller den samlede landskabsbearbejdning.

UDSIGTSPLATFORM

En eventuel udsigtsplatform skal fungere som et attraktivt udsigtspunkt og som en enkel formidlingsstation, hvor besøgende kan opleve landskabets skala, retninger og foranderlighed fra et forhøjet perspektiv. Platformen skal understøtte forståelsen af sammenhængen mellem fyret, klitlandskabet, kysten og de omkringliggende stiforløb uden at fremstå som et dominerende element i landskabet.

Adgangen til platformen skal ske udefra og tilpasses terræn, tilgængelighed og den samlede besøgsrejse. Der bør arbejdes med en inkluderende adgangsløsning, så flest mulige besøgende kan få glæde af udsigten, eksempelvis via rampe eller en tilsvarende tilgængelig løsning, hvis det kan forenes med landskab, økonomi og drift.

INFORMATIONS- OG OPHOLDSOMRÅDE FOR HÆRVEJSVANDRERE

Velkomstcentret skal også imødekomme behovene hos hærvejsvandrere og andre besøgende, der har brug for et enkelt og funktionelt stop undervejs.

Der skal være mulighed for ophold, orientering, opbevaring af bagage samt adgang til servicefunktioner, hvor gæster kan friske sig op.

Informations- og opholdsområdet for hærvejsvandrere skal fungere som en enkel vandrestation med adgang til kort, ruteinformation, drikkevand, hvilemuligheder og opladning af elektroniske enheder. Der bør være nærhed til opbevaringsskabe til rygsække og personlige ejendele, så besøgende kan aflaste sig før eller efter en tur i landskabet.

Området placeres i naturlig sammenhæng med garderobe, toiletter, bad/omklædning og de øvrige servicefunktioner. Det kan med fordel udformes som et afskærmet opholdsareal med læ og mulighed for ro, så vandrere og øvrige besøgende kan orientere sig, hvile og forberede den videre færd.

I tilknytning til hovedankomsten mod landskabet kan der desuden indarbejdes et tydeligt opsamlings- og afsætningspunkt for eventuel vogntransport til fyret. Funktionen skal tænkes som en del af den samlede ankomst- og infrastrukturløsning omkring velkomstcentret og placeres, så den understøtter et klart flow mellem parkering, center, stiforbindelser og videre transport.

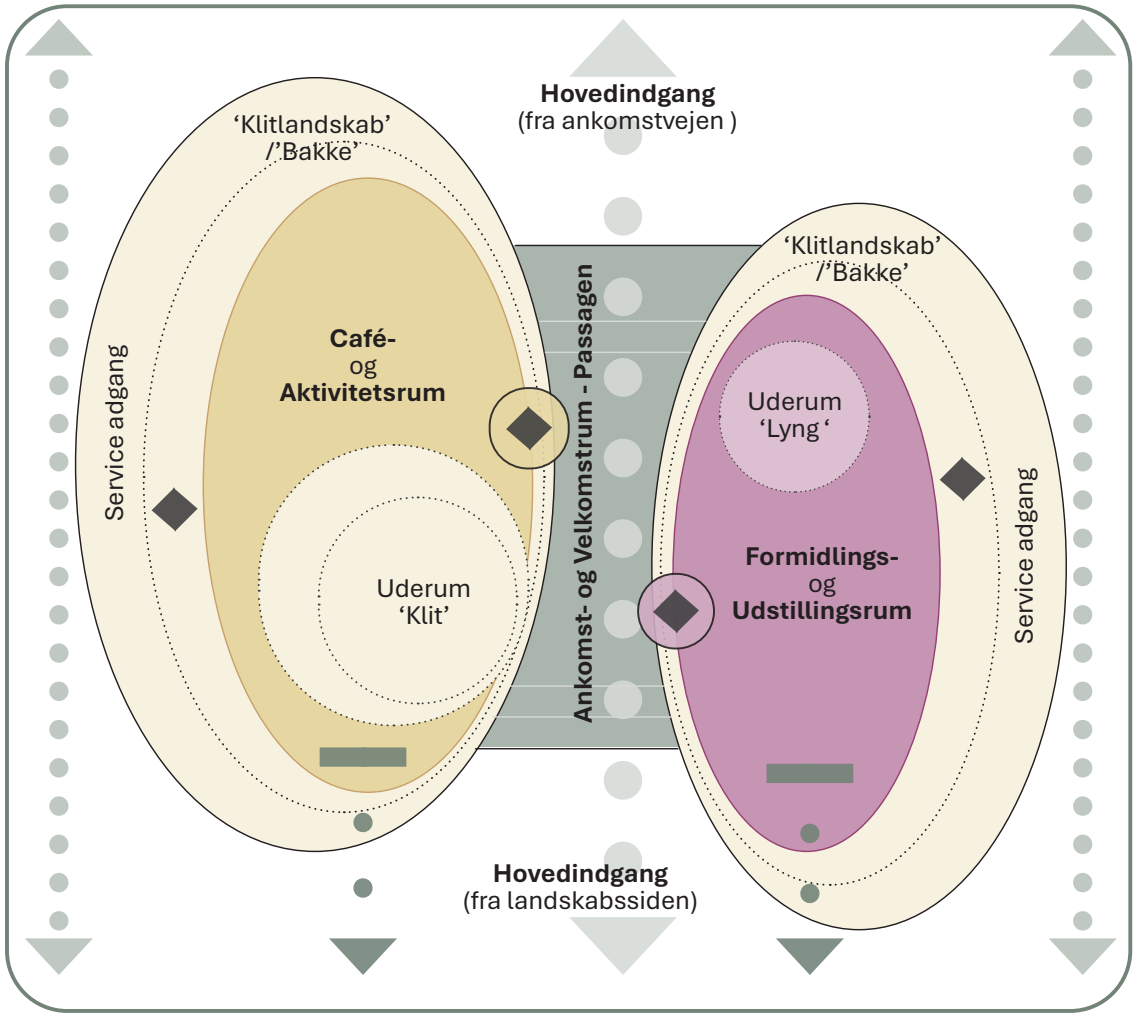
RUM- OG AREALOVERSIGT

Oversigten indeholder inde- og uderum, nettoarealer samt eventuelle egenskaber, såsom rumhøjder etc. Rum og arealoversigt er vejledende – og i forbindelse med afholdelse af en arkitektkonkurrencen indgår den som afleveringskrav til udfyldelse af både netto- og bruttoarealer for konkurrenceforslagene.

	Rumnr.	Betegnelse	Personer	Antal	Nettoareal/ m²	Nettoareal/m² samlet
Brutto areal i alt						
NYBYG		**Invendige rum**				
Formidling og udstilling (Indvendige opvarmede funktioner)						
	R.01	Formidlings- og udstillingsrum	30	1	84	84
	R.02	Depot		1	20	20
	R.03	Teknik og depotrum		1	49	49
	R.04	Vindfang		1		0
Café, arrangementer og servicefunktioner (Indvendige opvarmede funktioner)						
	R.05	Caféen' (opholds-og madpakkerum)	30	1	58	58
	R.06	Aktivitetsrum til arrangementer (auditorie)	60	1	104	104
	R.07	Kioskluge /-disk (sluse)		1	4	4
	R.08	Anretterkøkken og opvaskerum		1	30	30
	R.09	Depot		1	6	6
	R.10	Rengøringsdepot		1	6	6
	R.11	Forrum til toiletter		2	9	19
	R.12	Toilet		6	3	18
	R.13	HC toilet		1	6	6
	R.14	Bad og omklædningsrum		1	3	3
	R.15	Vindfang		1		0
Udvendige (glas-) overdækkede og vindafskærmede funktoner						
	R.16	Ankomst- og velkomstområdet, 'Passagen'		1	250	250
	R.17	Opholds-, madpakke og udeundervisning	50	1	85	85
	R.18	Udstilling- lockers, boder, info.- og		1	66	66
	R.19	opholdsnicher i facaden.				
	R.20	Vindfang		2		0
Udvendige afskærmede arealer						
	R.21	Uderum (vindafskærmet gårdrum)	50	1	85	85
	R.22	Udsigtsplatform (inkl. rampe)		1	300	300
	R.23	Information og ophold for hærvejsvandrere		1	50	50
	R.24	Cykelparkering /Bikestation		1	50	50
Øvrige udendørs faciliteter						
	R.25	Parkering		1		
	R.26	Stier mm.		1		

Samlet nettoarealer (indvendige funktoner)	**m²**	407
Samlet bruttoareal	**m²**	448
Brutto/Netto faktor		1,1

FUNKTIONSDIAGRAM

Hovedidé

En oplevelse af en bevægelse imellem bakker i et klitland-
skab.

Bygningen er disponeret i 3 primære bygningsområder:

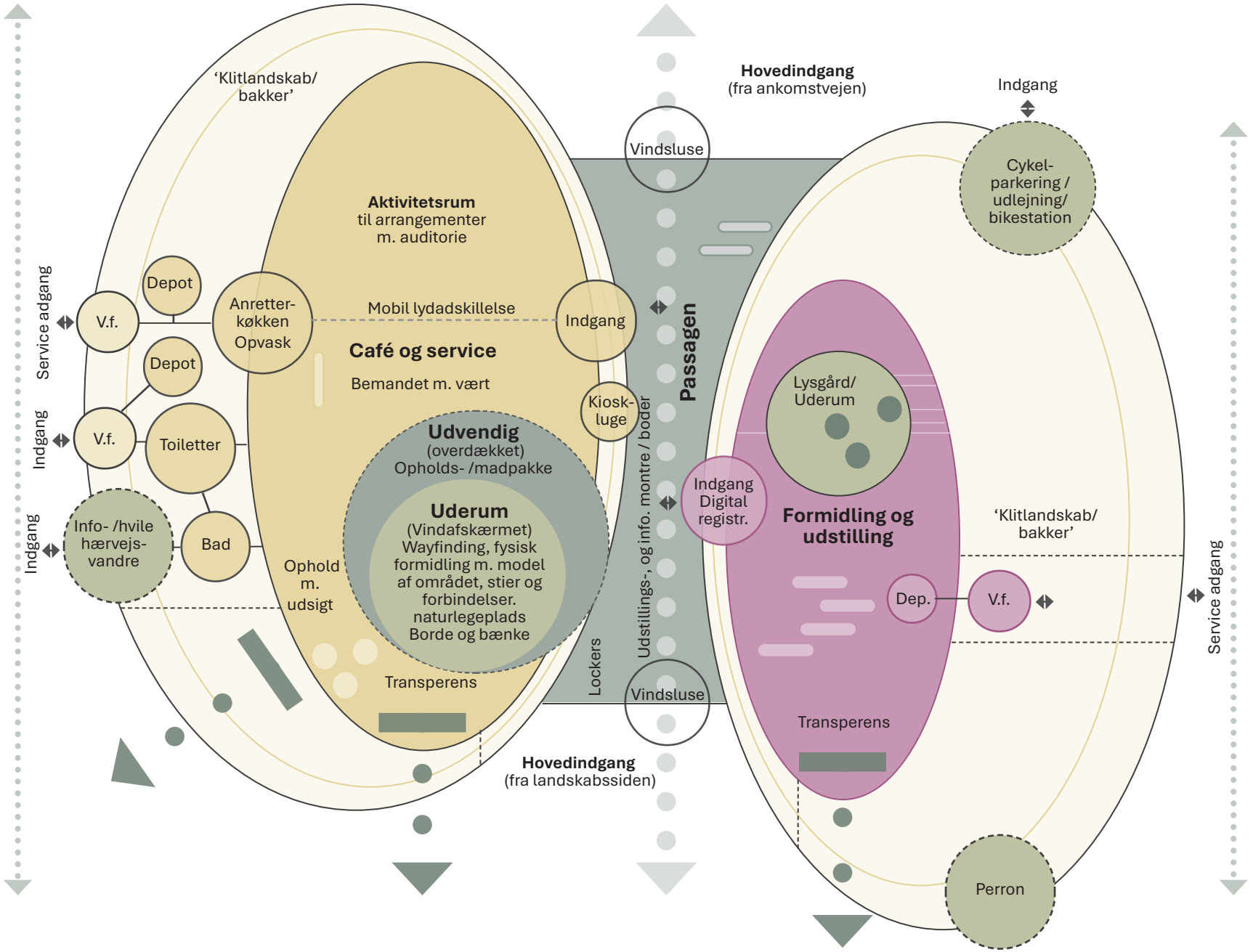
- Ankomst- og velkomstrum
- Café- og Aktivitetsrum
- Formidling og Udstillingsrum

Funktionsdiagram
Diagramsignatur

Overordnet disponeres projektet ud fra nedenstående funktionelle kategorier;

- Formidling, udstilling og arrangementrum / Indvendig opvarmet funktion
- Café og servicefunktioner / Indvendig opvarmet funktion
- Udvendig (-glas) overdækket og vindafskærmet funktion
- Udvendig vindafskærmet funktion

Hovedindgang og passage
Indgang og serviceadgang
Direkte adgang
Transperens / åbenhed
Udsyn

'Klitlandskab/
bakker'
Aktivitetsrum
til arrangementer
m. auditorie
Hovedindgang
(fra ankomstvejen)
Indgang
Vindsluse
Cykel-
parkering /
udlejning/
bikestation
Service adgang
Depot
V.f.
Anretter-
køkken
Opvask
Mobil lydadskillelse
Indgang
Café og service
Bemandet m. vært
Kiosk-
luge
Passagen
Depot
Indgang
V.f.
Toiletter
Udvendig
(overdækket)
Opholds- /madpakke
Lysgård/
Uderum
Indgang
Info- /hvile
hærvejs-
vandre
Bad
Uderum
(Vindafskærmet)
Wayfinding, fysisk
formidling m. model
af området, stier og
forbindelser.
naturlegeplads
Borde og bænke
Indgang
Digital
registr.
Formidling og
udstilling
'Klitlandskab/
bakker'
Ophold
m.
udsigt
Udstillings-, og info. montre / boder
Dep.
V.f.
Service adgang
Transperens
Lockers
Vindsluse
Transperens
Hovedindgang
(fra landskabssiden)
Perron

TILGÆNGELIGHED I ADGANGSFORHOLD OG INDRETNING / UNIVERSELT DESIGN

Ligeværdig tilgængelighed i velkomst- og formidlingscentret handler om, at alle besøgende – uanset alder, funktionsevne eller baggrund – skal kunne bruge bygningen og udearealerne på lige vilkår. Projektet skal derfor udvikles med afsæt i principperne for universelt design, hvor adgangsforhold, indretning og information udformes, så barrierer minimeres, og flest mulige brugere kan færdes selvstændigt og trygt.

Adgangsforholdene skal være enkle, logiske og niveaufri. Hovedindgang, interne forbindelser og adgangsveje skal dimensioneres, så de kan anvendes af blandt andre kørestolsbrugere, personer med rollator og besøgende med barnevogne. Døre, overgange og passager skal være lette at betjene og udformes med tilstrækkelig fri bredde og manøvreplads.

Wayfinding, skiltning, belysning og materialekontraster skal understøtte en tydelig orientering gennem hele anlægget. Skiltning og information bør være let aflæselig, og belysningen skal være jævn og uden generende blænding. Kontraster i gulve, vægge og inventar kan anvendes til at understøtte orienteringen, særligt for personer med nedsat syn.

Indretningen skal sikre, at centrale funktioner som toiletter, opholdsrum, café, aktivitetsrum og formidlingsarealer er tilgængelige og brugbare for alle. Handicaptoiletter skal opfylde gældende krav til størrelse, greb, manøvreareal og indretning. Møbler og inventar skal placeres, så de ikke hindrer passage eller skaber uhensigtsmæssige barrierer.

Information bør formidles i flere formater, eksempelvis skriftligt, visuelt og auditivt, så forskellige brugerbehov tilgodeses. I relevante rum bør der arbejdes med god akustik og mulighed for høreteknisk hjælpemidler, eksempelvis teleslynge, hvor det er relevant for funktion og brug.

Udendørs adgangsforhold, stier og parkeringsarealer skal planlægges, så de er sikre, overskuelige og lette at færdes på – også for personer med nedsat mobilitet. Belægninger på adgangsveje og i centrale terrænforløb skal være egnede til kørestole, rollatorer og barnevogne, og der skal sikres sammenhæng mellem parkering, ankomst, center og videre forbindelser ud i landskabet. Projektet skal overholde gældende lovgivning og relevante standarder, herunder Bygningsreglementet og DS/ISO 21542. Brugerinvolvering og evaluering kan med fordel indgå i det videre arbejde for at sikre, at løsningerne fungerer i praksis.

MATERIALITET

Ambitionen er at skabe en bygning med klimasensitivt design, høj robusthed og en samlet materialeholdning, der tager afsæt i stedets særlige kystklima. Bygningen skal kunne modstå påvirkninger fra vind, sand, salt og fugt, og materialer skal vælges med fokus på lang levetid, lavt vedligehold og smuk patinering over tid.

Da landskabet omkring Rubjerg Knude er foranderligt, bør der i den videre projektering indarbejdes byggetekniske principper, der understøtter adskillelse, udskiftning, nedtagning og eventuel flytning af bygningsdele. Samtidig skal der prioriteres robuste og langtidsholdbare løsninger, som reducerer behovet for drift og vedligeholdelse og styrker byggeriets samlede bæredygtighed over tid.

Tirpitz, Blåvand

07

ØKONOMI OG DRIFT

Økonomi og drift skal tænkes som en integreret del af projektets samlede kvalitet og robusthed. Løsningen skal være økonomisk ansvarlig i både anlæg og drift og baseres på enkle, holdbare konstruktioner med lave vedligeholdelseskrav. Samtidig skal centret kunne drives effektivt året rundt med fleksible funktioner, der understøtter variation i besøgstal og sikrer en bæredygtig balance mellem investering, drift og oplevelsesværdi.

ØKONOMI OG DRIFT

Anlægsøkonomi og driftsmodel er udarbejdet som et foreløbigt overslag med fokus på en samlet totaløkonomisk tilgang, hvor investering, kvalitet og langsigtet robusthed afvejes. Projektet tager afsæt i et højt ambitionsniveau, men med en bevidst prioritering af funktionelle kerneelementer og rationelle konstruktionsprincipper, så anlægget kan realiseres inden for økonomisk realistiske rammer.

Der arbejdes med robuste og langtidsholdbare løsninger, hvor materialevalg, drift og vedligehold tænkes som en integreret del af den arkitektoniske strategi. Målet er at sikre et anlæg, der kan fungere effektivt året rundt, og som samtidig har en bæredygtig driftsøkonomi over tid.

Anlægsøkonomi

Indvendige arealer	33.040 pr. m2	14.782.944	kr. ex. moms
Udvendige stier/parkering		6.062.000	kr. ex. moms
Udvendige arealer	7.096 pr. m2	6.286.695	kr. ex. moms
Delsum		**27.131.640**	**kr. ex. moms**
Byggemodning		1.349.138	kr. ex. moms
Byggeplads 6,5%		1.851.251	kr. ex. moms
Projektering 15%		4.549.804	kr. ex. moms
Delsum		**34.881.832**	**kr. ex. moms**
Uforudsete udgifter 15%		5.232.275	kr. ex. moms
Total sum (afrundet beløb)		**40.200.000**	**kr. ex. moms**

KOMMENTARER TIL ANLÆGSBUDGETTET

Anlægsbudgettet er på nuværende tidspunkt baseret på generelle erfaringstal, kendte funktionsønsker og tidlige forudsætninger. Budgettet skal give en overordnet indikation af den økonomiske ramme for et velkomst- og formidlingscenter i denne størrelse og skal kvalificeres yderligere i den videre projektering. Priserne er angivet i 2027-prisniveau og ekskl. moms. Budgettet omfatter ikke udformning, indretning eller finansiering af selve udstillingen, som forudsættes håndteret særskilt af Vendsyssel Historiske Museum. Løst inventar og øvrigt inventar er som udgangspunkt ikke indeholdt i anlægsbudgettet, medmindre det fremgår specifikt af kalkulationen.

Forudsætninger til anlægsbudgettet:

+ Priserne er overslag baseret på erfaringspriser og en tidlig vurdering uden detaljeret projekteringsgrundlag. Beløbene er angivet i danske kroner, ekskl. moms og i 2027-prisniveau.
+ Priserne omfatter anlægsomkostninger, men ekskluderer køb af grundstykke og øvrige grundomkostninger, medmindre andet er angivet.
+ Det er forudsat, at arbejdet udføres inden for normal arbejdstid.
+ Det er forudsat, at byggeområderne er ryddet, så arbejdet kan udføres frit og uhindret. Eventuel rydning er ikke medtaget.
+ Det er forudsat, at tilslutning til el, vand og øvrige forsyninger kan ske i umiddelbar nærhed af byggeområdet. Tilslutningsafgifter er ikke medregnet.
+ Udstillingsindretning, udstillingsgenstande, formidlingsteknik, løst inventar og øvrigt inventar er ikke medregnet i kalkulationen, medmindre det fremgår specifikt.
+ Der er ikke medregnet særlig fugt- eller klimastyring til udstillinger. Eventuelle særlige krav hertil forudsættes afklaret i forbindelse med det konkrete udstillingsprojekt.

Særlige risiko punkter:

+ Prisudvikling på markedet ser ud til at stige mere end tidligere forventet, primært pga. produktions- og leverings omkostninger. Kan dog ændre sig hurtigt i usikkert marked.
+ Hvis byggeriet udskydes eller forsinkes, vil dette medføre merpris.
+ Der er ikke medregnet kælder, så hvis dette bliver tilfældet kan der være fordyrende poster som grundvandssænkning og sikring mod oversvømmelse.
+ Hvis der bliver krav om sprinkling af områder vil dette medfører merpris.
+ Omlægning af installationer (eks. tilslutning til offentlige forsyning mv.) kan blive mere omfattende end forventet[

DRIFTSMODEL

Nedenstående afsnit beskriver et muligt forslag til driftsmodel samt foreløbige vurderinger af driftsudgifter og indtægter. Hjørring Kommune har endnu ikke taget endelig stilling til driftsmodel, organisering eller ansvarsfordeling. Modellen skal derfor betragtes som et oplæg, der skal kvalificeres på baggrund af det konkrete byggeprojekt, den ønskede organisering og de endelige aftaler mellem offentlige og private aktører.

Driftsmodel

Som foreløbigt forslag kan driften organiseres som en delt model, hvor caféaktiviteter håndteres af en ekstern forpagter, mens værtskab, koordinering og formidling varetages inden for en samlet personaleramme, der omtrent svarer til en fuldtidsstilling. Funktionen kan fordeles på én eller flere personer afhængigt af sæson, bemanding, frivillige ressourcer og den endelige organisering.

Bygnings- og områdedrift kan varetages af kommunens egne medarbejdere og/eller gennem servicekontrakter med private aktører. Den endelige fordeling af ansvar, bemanding, vedligehold og service skal fastlægges i den videre organisering.

For at sikre et velfungerende samarbejde mellem offentlige brugere, eventuelle frivillige og private aktører bør rammerne afklares i kontrakter og driftsaftaler, inden samarbejdet etableres. Det gælder blandt andet lejevilkår, adgang til fællesarealer, rengøring, service, åbningstider og ansvarsfordeling.

Derudover kan det fremadrettet undersøges, hvorvidt der kan dannes en privat fond, som kan drifte bygningen. Eksempelvis med reference til "Komitéen til bevarelse af Mindesmærker på Himmelbjerget" i daglig tale kaldet Tårnkomiteen, som i dag er en erhvervsdrivende fond, der vedligeholder Himmelbjergtårnet.

Driftsudgifter

Driftsudgifterne er foreløbige og afhænger af den endelige driftsmodel. Rengøring, snerydning og løbende service kan enten håndteres af forpagter, kommunen eller eksterne serviceleverandører afhængigt af den valgte model. Der er indregnet en lønudgift svarende til en samlet værts- og koordineringsfunktion på omtrent én fuldtidsstilling, men funktionen kan fordeles på flere personer og suppleres med frivillige eller sæsonbemanding. Serviceaftaler for tekniske installationer, vinduespudsning, skadedyrsbekæmpelse m.m. forudsættes varetaget gennem relevante servicekontrakter.

Driftsøkonomi

Udgifter (Forventet)

Vand-, varme- og elforbrug	80.000	Kr.
Personaleomkostninger	650.000	Kr.
Forsikring	5.000	Kr.
Driftsudgifter i alt	**735.000**	**Kr.**
Vedligehold af terræn, klimaskærm og installationer	120.000	Kr.
Indvendigt vedligehold	20.000	Kr.
Vedligeholdelsesudgifter ialt	**140.000**	**Kr.**
Samlede udgifter (forventet)	**875.000**	**Kr.**

INDTÆGTSESTIMATER

Der lægges op til to modeller for entréindtægt. Den første bygger på frivillig betaling ved indgangen, hvor erfaringer fra lignende formidlingscentre danner grundlag for skønnet. Den anden model er en fast entré pris pr. voksen med gratis adgang for børn. Datagrundlaget på 25.000 årlige besøgende for begge modeller fremgår af historisk data fra VHM Udstillingscontainer.

Kiosk og selvbetjeningsbutik med automater forpagtes til en ekstern part, hvorved museet opnår en løbende lejeindtægt uden selv at stå for den daglige drift. Skønnet over lejeindtægtens størrelse tager udgangspunkt i det forventede besøgstal og er beregnet efter fradrag af forpagterens vareindkøb samt lønudgifter og service til automater.

Derudover planlægges der afholdt et antal årlige arrangementer og events med deltagerbetaling. Skønnet over nettoresultatet er beregnet efter fradrag af udgifter til vareindkøb og løn i forbindelse med afholdelsen. I tilknytning hertil forventes der kommunalt tilskud til kulturformidlingsopgaver, herunder guidede ture, workshops og særarrangementer. Tilskuddets størrelse afhænger af konkrete kommunale aftaler og er endnu ikke fastsat.

Endelig baserer parkeringsindtægten sig på en aftale med parkeringsoperatør, hvor indtægten fordeles mellem ejer og parkeringsoperatør. I højsæsonen vurderes parkeringsaktiviteten at være særligt høj, og er baseret på historisk datagrundlag på 60.000 årlige parkeringer. Det endelige nettoresultat beregnes efter fradrag af statsafgift.

De samlede indtægtsestimater er baseret på forsigtige skøn og bør revideres løbende i takt med udviklingen af projektområdet og der indhentes nye erfaringstal. Estimaterne inkluderer et skøn over kommunalt tilskud, da dette endeligt ikke er fastsat.

Projektets økonomiske og driftsmæssige struktur bygger samlet set på en fleksibel og realistisk model, hvor både anlæg og drift kan tilpasses udviklingen i besøgstal, sæsonvariationer og organisatoriske rammer. Kombinationen af kommunal drift, privat forpagtning og eksterne samarbejder skaber grundlag for en robust og varieret driftsform, der understøtter stedets funktion som både turistdestination og lokalt samlingspunkt.

De økonomiske estimater er baseret på erfaringsniveau og tidlige forudsætninger og skal derfor betragtes som vejledende. De vil skulle kvalificeres yderligere i takt med projektering, organisering og valg af endelig driftsmodel.

Indtægter (Mulige)

Frivilling betaling/donationer	40.000	Kr.
Entre	260.000	Kr.
Indtægt fra forpagtning af café	140.000	Kr.
Arrangementer og events	100.000	Kr.
Kommunalt tilskud	100.000	Kr.
Parkeringsafgifter	400.000	Kr.
Samlede indtægter	**1.040.000**	**Kr.**

08

KONKLUSION

Projektet samler landskab, arkitektur og besøgsoplevelse i et sammenhængende greb, hvor Rubjerg Knude styrkes som både naturdestination og formidlingssted. Med fokus på robusthed, enkelhed og høj oplevelsesværdi skabes et velkomst- og formidlingscenter, der forankrer sig i landskabet og understøtter en langsigtet og bæredygtig udvikling af området.

KONKLUSION

Med udgangspunkt i Hjørring Kommunes ambition om at styrke Rubjerg Knudes position som en markant natur- og kulturattraktion fastlægger dette programmeringsgrundlag en samlet retning for det videre projekt. Programmet beskriver de funktionelle, rumlige og driftsmæssige forudsætninger, mens det konkrete projekt først udvikles i den efterfølgende arkitektoniske og tekniske bearbejdning. Landskabets præmisser skal være styrende for både funktion, placering og arkitektonisk tilgang.

Programmet sikrer, at de fremtidige velkomst- og formidlingsfaciliteter kan indpasses nænsomt i det sårbare kystlandskab og understøtte områdets geologi, naturbeskyttelse og oplevelseskvaliteter. Det skaber samtidig et beslutningsgrundlag, hvor målgrupper, funktioner, trafik, økonomi og drift er koordineret i en samlet struktur.

Dermed balanceres ambition og realiserbarhed, og der etableres et robust afsæt for arkitektkonkurrence, videre planlægning og politisk beslutning. Programmet angiver ikke en færdig løsning, men definerer de centrale principper og rammer, som det videre projekt skal udvikles inden for.

Samlet set formulerer programmeringsgrundlaget en strategisk og operationel ramme, hvor landskab, brugeroplevelse og bæredygtighed vægtes lige. Naturen fastholdes som den primære oplevelse, mens arkitekturen skal indtage en tilbageholdende og understøttende rolle.

De definerede design- og programprincipper omsætter denne tilgang til en fleksibel rumlig struktur, hvor besøgsrejsen organiseres som et sammenhængende forløb fra ankomst til bevægelse videre ud i landskabet. Herved sikres en oplevelse, hvor overgange, ophold og orientering hænger naturligt sammen, og hvor stedet opleves som en helhed snarere end en isoleret destination.

På den baggrund peger programmet på et velkomst- og formidlingscenter, der kan fungere som et stille epicenter: et sted, der samler, orienterer og vækker nysgerrighed – og som sender besøgende videre ud i landskabet med en forstærket forståelse af stedet, uden at dominere det.

NIRAS

DANSK KYST & NATUR TURISME

Hjørring Kommune